

Akkreditációs vizsgálati jelentés

a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek történő megfelelésről

vizsgált szervezet:

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Akkreditációs Bizottság tagjai:

Branyiczkiné Géczy Gabriella

Németh Eszter

dr. Szabó Tamás Attila

Dátum: 2019. július hónap

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló.....	3
2. AJÁNLÁSOK.....	6
3. Bevezetés	9
4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban.....	11
5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről	16
1. Szakmai függetlenség	16
2. Pártatlanság, objektivitás	20
3. Felhasználó-központúság	26
4. Koordináció és együttműködés	29
5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek.....	36
6. Hatékony működés	41
7. Minőség iránti elkötelezettség	46
8. Megalapozott módszertan	50
9. Adatvédelem	54
10. Relevancia.....	57
11. Pontosság és megbízhatóság	60
12. Időszerűség és időbeli pontosság	62
13. Koherencia és összehasonlíthatóság	65
14. Hozzáférhetőség és érthetőség	69
6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján	76
7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban	77
I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői.....	78

1. Vezetői összefoglaló

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban EMMI vagy minisztérium) a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény alapján központi kormányzati igazgatási szerv, a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Hivatalos statisztikai tevékenységét a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény alapján látja el. Jogszabályi szinten a hivatalos statisztikai tevékenység önállóan nem szabályozott, az ágazati törvények és a kapcsolódó rendeletek kiterjednek valamennyi, az igazgatási, adminisztratív, illetve hatósági célokat szolgáló statisztikai tevékenységre is. A minisztérium három szakstatisztikai terület – egészségügy, oktatás, kultúra – adatgyűjtéseinek és adatátvételeinek végrehajtásáért felelős.

A hivatalos statisztikáért egyszemélyi felelős szakmai vezető pozíció nem került meghatározásra, a helyettes államtitkárok feladat- és hatáskörei között jelennek meg a szakterületüket érintő statisztikai adatgyűjtéssel, adatszolgáltatással, a statisztikai rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok. A hivatalos statisztikák decentralizált működtetését a minisztériumon belül 2018 óta megerősített koordináció segíti.

A minisztérium nem rendelkezik kimondottan a hivatalos statisztikai tevékenységet szabályozó szervezetszabályozó eszközökkel.

Az EMMI a hivatalos statisztikai tevékenységet a háttérintézményeinek, valamint közszolgáltatási szerződés keretében az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. bevonásával látja el. Az adatelőállítási folyamatokban a háttérintézmények szerepvállalásában közös, hogy minden esetben az adatgyűjtések végrehajtása az ő felelősségi körükbe tartozik, de van, ahol a teljes folyamat ki van szervezve.

A minisztériumnak különösen a tervezésben jelenik meg erős koordinációs és döntési jogköre. A hivatalos statisztikai adatok publikálását a széles nyilvánosság számára jellemzően a háttérintézmények végzik, a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésében is jelentős szerepet kapnak. Az EMMI elsősorban a közérdekű adatigénylések, valamint a parlamenti kérdések megválaszolását végzi.

A minisztérium és háttérintézményei között, kimondottan a hivatalos statisztikai tevékenységre, annak teljes folyamatára szükséges lenne a felelősségi rendet, a döntési jogköröket, a minőségi elvárásokat, azok teljesítéséről az értékelés és visszacsatolás módját rögzíteni, ezáltal a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex elveinek érvényre juttatását elősegíteni. (Ez történhet a meglévő szervezetszabályozó eszközök felülvizsgálatával és a hivatalos statisztikai tevékenység céljainak is megfelelő

módosításával, esetleg új horizontális, a folyamatszempléletet biztosító koordinációs eszköz kidolgozásával is.)

A hivatalos statisztikai adatok nyilvánosságra hozatalának rendje külön nem szabályozott, a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó szabályozók keretében kezelik az adatkiadási kérelmeket. A közzétett tartalmak ennek következtében sok esetben nem válnak el az egyéb közfeladatoktól. A statisztikai adatok publikálásnak nincs tervezett, a felhasználói igényekhez igazodó rendje, a felhasználói igények megismerése és kiszolgálása elsődlegesen a minisztérium belső felhasználóit célozza. A hivatalos statisztika keretében előállított eredmények széles köre egyidejűleg nem hozzáférhető a nyilvánosság számára. Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy szükség lenne az egyes felhasználói csoportok körének, statisztikai igényeinek, adathasználatának feltérképezésére annak érdekében, hogy a felhasználói igényeknek megfelelő, releváns tartalmakat, az elvárt formában és csatornákon tegyék hozzáférhetővé.

Az akkreditációs eljárás során az **Akkreditációs Bizottság erősségként értékelte**, hogy a vizsgált szervezet a hatékonyság és az adatszolgáltatói terhek ésszerű keretek között tartása érdekében, a hivatalos statisztikai tevékenység ellátása során jelentős mértékben támaszkodik az alapfeladataival kapcsolatban rendelkezésre álló ágazati nyilvántartásokra. A statisztikai adatfelvételek tervezését az elérhető adminisztratív források figyelembevételével valósítják meg.

A szervezet erősségeként kiemelhető az adatvédelem és az informatikai biztonság is, hiszen szabályozási, az eszközök és a folyamatok oldaláról is megfelelő garanciák állnak a statisztikai célból kezelt adatok védelmére mind a minisztériumban, mind a háttérintézményekben.

Az **Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította** a köznevelési és felsőoktatási adatelőállítási folyamatokat több szempontból is. Az adminisztratív adatforrások kiaknázásával valósul meg a hivatalos statisztikai adatelőállítási tevékenység. Az ágazati szakrendszerekhez kapcsolódó statisztikai modulok a lehető legteljesebb mértékben integráltak a párhuzamosságok és a felesleges adatszolgáltatói terhek elkerülése érdekében. A szakrendszerekből automatikusan töltődnek át adatok a statisztikai modulokba, ahol az adatszolgáltatók által kitöltött kérdőívek adataival, valamint képzett mutatókkal egészülnek ki. A komplex rendszerekre érvényben van a minőségirányítás, illetve minőségellenőrzési és folyamatmenedzsment (ügy- és projektkövető szoftver, JIRA) eszközök támogatják az adatelőállítást. A támogató folyamatok közül az informatikai folyamatokra rendelkezésre áll szolgáltatáskatalógus.

Jó gyakorlatként kiemelkedett, hogy az ÁEEK rendelkezik minőségpolitikával, az abban megfogalmazott célok elérése érdekében – az egészségügyi ágazati humánerőforrás monitoring rendszerére, beleértve a hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamatot is – ISO 9001:2015 szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszert működtet, a minőségbiztosítás keretén belül éves auditra kerül sor, az esetleg feltárt hiányosság esetén a folyamatok javítására az intézkedési tervnek megfelelően kerül sor.

A hatékony működés szempontjából az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint jó gyakorlat az újonnan megvalósított, kulturális statisztikai adatgyűjtő rendszer (KultStat), amely valamennyi elrendelt adatgyűjtés teljes folyamatát egységesen támogatja, a regisztrációhoz nem kötött felületén az adatok publikálása is megvalósul.

Az Akkreditációs Bizottság által a Kódex egyes elveinek való megfelelés szintjét, az eljárás során tapasztaltak alapján tett megállapításokat az 5. fejezet, a javasolt ajánlások teljes körét a jelentés 2. fejezete tartalmazza.

A lefolytatott akkreditációs vizsgálat eredménye alapján, a jelentésben részletesen ismertetett megállapításokra hivatkozással az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az Emberi Erőforrások Minisztériuma Hivatalos Statisztikai Szolgálaton belüli tevékenysége megfelel a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV, törvényben, valamint a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében lefektetett elveknek. Mindezekre tekintettel **az Akkreditációs Bizottság javasolja az Emberi Erőforrások Minisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.**

2. AJÁNLÁSOK

A szakértői bizottság a jelentés 5. fejezetében rögzített megállapítások alapján az alábbi ajánlásokat teszi az Emberi Erőforrások Minisztériuma számára.

1. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma a minisztérium Alapító Okiratának módosításával a tevékenységei között sorolja fel a hivatalos statisztikai tevékenységet, a megfelelő kormányzati funkció szerinti megjelöléssel. (1. elv, 5. elv)

2. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma erősítse meg a hivatalos statisztikai tevékenységet érintő koordinációt az egyes helyettes államtitkárságok és a háttérintézmények között a hivatalos statisztika teljes adatelőállítási folyamatához kapcsolódó felelősségi és eljárásrend, döntési jogosultság, minőségi elvárások, azok rendszeres értékelése, folyamatba való visszacsatolása tekintetében. A minisztérium és a háttérintézmények között a hivatalos statisztikai tevékenységgel összefüggő feladatok ellátásának teljes folyamatáról, a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex elveinek érvényre juttatásáról rendelkezzen a meglévő szervezetszabályozó eszközök felülvizsgálatával és a hivatalos statisztikai tevékenység céljainak is megfelelő módosításával, esetleg új horizontális, a folyamatszempléletet biztosító koordinációs eszköz kidolgozásával. (1. elv, 4. elv, 7. elv)

3. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma rendszeresen mérje fel a felhasználói igényeket, azonosítsa az egyes felhasználói csoportok sajátos jellemzőit, és az adatfelvételeket – a jogszabályi előírásokon túl – a felhasználói igényeknek való minél jobb megfelelést szem előtt tartva terveze. (3. elv, 10. elv)

4. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma biztosítsa a hivatalos statisztikai tevékenység éves koordinált tervezését a szükséges erőforrások tervezésével együtt, és segítse elő, hogy a szükséges erőforrások a teljes folyamat működtetéséhez és fejlesztéséhez rendelkezésre álljanak. Rendszeresen készítse el a minisztérium és háttérintézményei által végzett adatelőállítási folyamatok

komplex értékelését, ami alapot jelenthet a feladatellátás változó igényekhez történő igazításához. (4. elv, 5. elv, 6. elv)

5. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma valamennyi, a hivatalos statisztika előállításában részt vevő – minisztériumban és háttérintézményeiben foglalkoztatott – munkatárs számára tegye lehetővé a hivatalos statisztikával kapcsolatos feladatellátáshoz szükséges képzéseket. Az érintett oktatások tananyaga kerüljön kiegészítésre a hivatalos statisztikával kapcsolatos kérdésekre vonatkozó ismeretekkel (pl. Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe, minőség, módszertan, adatelemző szoftverek használata). (5. elv)

6. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma rendszerszinten mérje fel és dokumentáltan rögzítse a hivatalos statisztikai tevékenységéhez tartozó teljes adatelőállítási folyamatait, az azokhoz tartozó gyakorlatot elkülönítve az esetleges ágazati irányítási, vezetői információs, adminisztratív célokat szolgáló adatelőállítási, adatszolgáltatási folyamatoktól. (1. elv, 6. elv, 8. elv)

7. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma a hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamat dokumentálását követően határozzon meg olyan minőségi összetevőket, szempontokat (pl. relevanciára, pontosságra, időszerűsége), amelyek alkalmasak a szervezet által előállított hivatalos statisztikai termékek minőségének mérésére, majd ezek alapján rendszeresen mérje, és dokumentált formában értékelje a hivatalos statisztikai termékek minőségét. Törekedjen az értékelések eredményeinek hasznosítására, a hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamatba történő beépítésére, illetve a termékminőséggel kapcsolatos információkat tegye hozzáférhetővé a felhasználók számára. (7. elv, 14. elv)

8. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma a szakstatisztikáihoz rendeltén, az egyes szakstatisztikák által használt adatforrásokról, fogalmakról, osztályozásokról strukturáltan, egységes szerkezetben, könnyen értelmezhető módon tegyen közzé információkat a felhasználók számára. (2. elv, 3. elv, 8. elv, 14. elv)

9. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma biztosítsa, hogy a hivatalos statisztika keretében előállított eredmények legszélesebb körének a nyilvánosság részére történő hozzáférhetővé tétele valamilyen formában mindenképpen megtörténik, összhangban a felhasználók igényeivel. Határozza meg tájékoztatási politikáját, amelyben az egyes felhasználói csoportok számára az eltérő igényekhez igazodva tervezik meg a különböző tartalmak, differenciált formában és többféle csatornán történő közzétételét. (2. elv, 3. elv, 14. elv)

10. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma hozzon létre a felhasználók számára nyilvános publikációs naptárat, amelyben a közzétételi időpontokat kizárólag statisztikai szempontok alapján, a jogszabályi előírásoktól függetlenül határozzák meg, és amelyből a felhasználók előre értesülhetnek a statisztikai információk rendelkezésre állásának tervezett időpontjairól. (2. elv, 3. elv)

11. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma törekedjen az időszerűség – a vonatkozási idő és a közzététel időpontja között eltelt idő – javítására, akár előzetes adatoknak a legszélesebb felhasználói kör számára hozzáférhetővé tételével. (3. elv, 12. elv)

12. A Kódexnek való magasabb szintű megfelelés érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma alakítson ki a tevékenységére vonatkozó, vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett közérdekű, valamint közérdekből nyilvános adatoktól elkülönítve olyan hivatalos statisztikai tájékoztatási felületet a minisztérium kormányzati honlapján (aloldalt vagy kiemelt témakört), amely a jelenleginél több felhasználó számára, strukturáltabb és könnyebb elérést biztosít a hivatalos statisztikai információkhoz. (2. elv, 3. elv, 14. elv)

3. Bevezetés

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat (továbbiakban: HSSz) tagjai (továbbiakban: statisztikai szervezetek) magukra nézve kötelező érvénnyel, egybehangzó támogatással fogadták el 2017 júniusában a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében (továbbiakban: Kódex) foglalt iránymutatásokat, minőségi követelményeket.

Célul tűzték ki a Kódexben foglalt elveknek, ismérveknek való lehető legteljesebb megfelelést. Ennek szellemében feladatukat úgy látják el, hogy a hivatalos statisztika hatóköre találkozzon a felhasználói igényekkel, a hivatalos statisztika fejlesztése, előállítása és közzététele magas színvonalon történjen, s a statisztikai termékek mindenki számára hozzáférhetőek és érthetőek legyenek.

Mindezen célok elérése érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezték magukat a hivatalos statisztika minőségének közös, folyamatos és koordinált javítása és a megfelelés szintjének jogszabályon alapuló, rendszeres értékelése mellett. Ennek konkrét eszköze az akkreditációs eljárás, amelynek jogi környezetét és alapvető szabályait a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény és az annak végrehajtására kiadott 184/2017. (VII.5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az akkreditációs eljárás célja, hogy egységes minőségi keretrendszerre alapozva megállapítsa, hogy a HSSz tagjai a hivatalos statisztikai tevékenységüket milyen színvonalon látják el. Az akkreditációs eljárás első szakasza az önértékelési szakasz.

Az önértékelési szakasz során az akkreditációra készülő statisztikai szervezet feladata volt az önértékelő kérdőív kitöltése. Ezt követően háromtagú akkreditációs szakértői bizottság elemezte a kitöltött kérdőívet valamint a válaszokat alátámasztó dokumentumokat, majd helyszíni interjúkat folytatott le az értékelt szervezet szakértőivel, vezetőivel. Mindezek alapján készítette el a bizottság az akkreditációs jelentését.

Az akkreditációs jelentésben rögzített megállapítások segítségével átfogó képet kapunk a szervezet hivatalos statisztikai tevékenységéről. A jelentésben ajánlások kerültek megfogalmazásra, amelyek további fejlesztési intézkedések koordinált elindításához, folytatásához szolgáltatnak kiindulási alapot a szervezet számára, a hivatalos statisztikai tevékenysége minőségének továbbfejlesztése érdekében.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma esetében az eljárást Branyiczkiné Géczy Gabriella (Központi Statisztikai Hivatal), dr. Szabó Tamás Attila (Országos Bírósági Hivatal), továbbá az akkreditációs bizottság elnökeként Németh Eszter (Központi Statisztikai Hivatal) folytatta le, melynek során a helyszíni látogatásra 2019. június 11–14. között került sor.

A személyes interjúkon részt vettek körét a jelentés 1. sz. melléklete tartalmazza.

A jelentés alapján az értékelt szervezet a fejlesztési intézkedéseket saját maga számára fogalmazza meg, melyek előrehaladását a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület kíséri a továbbiakban figyelemmel.

4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény alapján központi kormányzati igazgatási szerv, a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Hivatalos statisztikai tevékenységét a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény alapján látja el. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (IV.22.) Korm. rendelet az egyes miniszterek általános feladat- és hatáskörébe utalja a 39.§ (2) bekezdés j) pontja szerint, hogy gondoskodjon – a statisztikáról szóló törvényben meghatározottak szerint – a feladat- és hatáskörével kapcsolatos statisztikai információrendszer kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről, az emberi erőforrások miniszterének feladatai között ugyanakkor nincs nevesítve a hivatalos statisztikai tevékenységért való felelősség. A minisztérium Alapító Okiratában sem jelenik meg ez a funkció.

Jogszabályi szinten a hivatalos statisztikai tevékenység önállóan nem szabályozott, az ágazati törvények és a kapcsolódó rendeletek kiterjednek valamennyi, az igazgatási, adminisztratív, illetve hatósági célokat szolgáló statisztikai tevékenységre is. A statisztikai feladatokra irányadó:

- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény,
- a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról,
- a 2018. évi LXXXIX. törvény az oktatási nyilvántartásról,
- a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (Kultv.),
- a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény.

Az ágazati törvények mellett több végrehajtási rendelet tartalmaz részletszabályokat a statisztikai tevékenységre vonatkozóan is:

- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet,
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet,
- 121/2013. (IV.26.) Korm. rendelet,
- 76/2004. (VIII.19.) ESZCSM rendelet,
- 2/2014. (I.16.) EMMI rendelet,
- 385/2016. (XII.2.) Korm. rendelet,
- 27/2015. (V.27.) EMMI rendelet.

A 16/2018. (VII.26.) EMMI utasítás az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról a helyettes államtitkárok feladat- és hatáskörei között sorolja fel – 56.§ (3) bekezdés p) pont – a szakterületüket érintő statisztikai adatgyűjtéssel, adatszolgáltatással, a statisztikai rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok ellátásának biztosítását. A minisztériumban a következő szakmai vezetők feladat- és hatáskörébe tartozik a hivatalos statisztikai tevékenységet érintő irányítási jogkör:

- egészségügy szakmai irányításáért felelős helyettes államtitkár,
- egészségügyi gazdálkodásért és intézményfelügyeletért felelős helyettes államtitkár,
- művészeti, közművelődési és közgyűjteményi ügyekért felelős helyettes államtitkár,
- kulturális fejlesztésekért és finanszírozásért felelős helyettes államtitkár,
- köznevelésért felelős helyettes államtitkár,
- felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár.

A hivatalos statisztikáért egyszemélyi felelős szakmai vezető pozíció nem került meghatározásra. A hivatalos statisztikák decentralizált működtetését a minisztériumon belül 2018 óta megerősített koordináció segíti. A hivatalos statisztikát érintő szakmai feladatok a minisztérium SzMSz-ében az érintett főosztályok funkcionális feladatai között nevesítve vannak.

Az EMMI a hivatalos statisztikai tevékenységet a következő háttérintézményeinek aktív bevonásával látja el: Állami Egészségügyi Ellátó Központ (ÁEEK), Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK), Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK), Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI), Oktatási Hivatal (OH), Országos Széchenyi Könyvtár (OSZK), Magyar Nemzeti Levéltár (MNL).

A minisztérium az önértékelő kérdőíven megjelölt további intézményeket is – Országos Mentőszolgálat, Országos Vérellátó Szolgálat, Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság –, amelyek azonban az Akkreditációs Bizottság állásfoglalása szerint nem végeznek hivatalos statisztikai tevékenységet, kizárólag adatszolgáltatói egyes adatgyűjtéseknek, illetve jellemzően adminisztratív célokat szolgáló statisztikai feladatokat látnak el.

Az egyes központi hivatalok és költségvetési szervi formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásokról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII.2.) Korm. rendelet 11.§ (2) bekezdés szerint a Kultv. 84. § (2) bekezdésében és 87.§-ában ellátott közfeladatokat – beleértve a közművelődési statisztikai adatgyűjtésben való részvételt – az NMI Művelődési Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. közszolgáltatási szerződés keretében látja el.

A háttérintézmények és az NMI szervezetszabályozó eszközei (Alapító Okirat, SzMSz, Ügyrend) tartalmazzák általában a statisztikai tevékenység ellátására vonatkozó előírásokat, ezen belül a hivatalos statisztikát érintő szabályozás is megtalálható, viszont nem egységesen mindenhol.

Az EMMI és háttérintézményei közötti, a hivatalos statisztikai tevékenységet érintő, a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek való megfelelést elősegítő, a minőségi elvárásokat érvényre juttató szabályozás jelenleg nem áll rendelkezésre.

A minisztérium hivatalos statisztikai adatokat az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (a továbbiakban: OSAP) alapján gyűjt. Több esetben az OSAP Korm. rendelet adja a felhatalmazást az adatfelvételek végrehajtására akkor is, ha ágazati jogszabály által előírt, valamelyik háttérintézmény kezelésében lévő adminisztratív adatforrás felhasználásával állítják elő a hivatalos statisztikát.

Az OSAP-ban az Emberi Erőforrások Minisztériuma három szakstatisztikai terület (ágazat) – egészségügy, oktatás, kultúra – adatgyűjtéseinek és adatátvételeinek végrehajtásáért felelős. A következő felsorolásban zárójelben feltüntettük, hogy mely háttérintézmények működnek közre a végrehajtásban.

Egészségügyi statisztika

- 1477 Az egészségügyi intézmények árinformációi (ÁEEK)
- 1485 Beszámoló jelentés a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok munkájáról (NNK)
- 1498 Jelentés az egyes egészségügyben használt eszközök állományának változásáról (ÁEEK)
- 1501 Jelentés a közforgalmú gyógyszertárak támogatott és nem támogatott gyógyszerforgalmáról (NEAK)
- 1510 Jelentés az egészségügyi szakképzésben végzettekről (ÁEEK)
- 1514 Havi egészségbiztosítási statisztikai jelentés (NEAK)
- 1549 Összesítő jelentés a daganatos megbetegedésekről
- 1560 Összesítő az ételmiszer eredetű megbetegedési eseményekről (NNK)
- 1561 Bejelentett fertőző megbetegedések (NNK)
- 1565 Influenza és influenzaszerű megbetegedések miatt orvoshoz fordult betegek becsült száma járványok idején (NNK)
- 1566 Védőoltási jelentés (NNK)
- 1570 Jelentés az emberi mérgezési esetekről (NNK)
- 1572 Jelentés a foglalkozási megbetegedésekről és fokozott expozíciós esetekről (NNK)
- 1573 Jelentés a HIV-fertőzésekről, AIDS megbetegedésekről (NNK)

- 1576 Jelentés az egészségügyi ellátás beruházási és felújítási kiadásainak alakulásáról (ÁEEK)
- 1578 Jelentés a gyógyszerárakról (OGYÉI)
- 1589 Kimutatás az orvosok, fogorvosok területi, szakképesítés, kor és nemek szerinti megoszlásáról (ÁEEK)
- 1626 Adatgyűjtés az egészségügyi ágazat munkaügyi és bérnyilvántartási rendszeréhez (ÁEEK)
- 1860 Oklevelet, diplomát szerzett orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek létszámkimutatása (ÁEEK)
- 1861 Kimutatás a gyógyszerészek területi, szakképesítés, kor és nemek szerinti megoszlásáról (ÁEEK)
- 1913 Havi jelentés a gyógyszer-nagykereskedők gyógyszer beszerzéseiről és kiszállításairól, valamint a gyógyszergyártók saját előállítású termékeinek kiszállításáról (NEAK)
- 1914 Jelentés a gyermekgondozási díjat igénybevevőkről (NEAK)
- 2204 Adatátvétel az egészségügyi ágazat munkaügyi és bérnyilvántartási rendszeréhez (ÁEEK)
- 2395 Jelentés a lezárt keresőképtelen esetekről (NEAK)
- 2396 Jelentés a csecsemőgondozási díjat igénybevevőkről (NEAK)

Oktatásstatisztika

- 1410 Adatszolgáltatás a köznevelési intézmények tevékenységéről (OH)
- 1434 Jelentés a felsőoktatási intézmények első félévi és második félévi helyzetéről (OH)
- 1435 Jelentés az év folyamán oklevelet, tudományos fokozatot, címet és felsőfokú, illetve szakirányú szakképzettséget szerzett hallgatókról (OH)
- 1467 Jelentés a tanév I. évfolyamára jelentkező pályázókról (OH)
- 1468 Jelentés a tanév I. évfolyamára felvett pályázókról (OH)
- 2220 Adatszolgáltatás a nem állami oktatási intézmények oktatási kiadásairól (OH)

Kulturális statisztika

- 1438 Jelentés a közművelődési tevékenységről (NMI, OSZK)
- 1441 Jelentés a magyarországi állatkertek, vadasparkok és kultúrparkok tevékenységéről (OSZK)
- 1442 Jelentés a könyvtárak helyzetéről és tevékenységéről (OSZK)
- 1444 Muzéális intézmények adatai (OSZK)
- 1445 Jelentés a kiállításokról (OSZK)
- 1446 Jelentés a levéltárak működéséről (MNL, OSZK)

- 1447 Jelentés a színházak (opera) tevékenységéről (OSZK)
- 1451 Jelentés a hangversenyekről (OSZK)
- 2179 Jelentés a táncegyüttesekről (OSZK)

Az adatelőállítási folyamatokban a háttérintézmények szerepvállalásában közös, hogy minden esetben az adatgyűjtések végrehajtása – adatgyűjtés-szervezés, adatszolgáltatókkal való kapcsolattartás, adatok begyűjtése, elemi adatok ellenőrzése és javítása – az ő feladatkörükbe tartozik. Van, ahol szinte a teljes folyamat ki van szervezve, az igényspecifikációtól az IT rendszerek fejlesztésén, az adatok begyűjtésén, előkészítésén, feldolgozásán át az adatok publikálásáig. A minisztériumnak különösen az adatelőállítási folyamatok tervezésében jelenik meg erős koordinációs és döntési jogköre (pl. OSAP és kérdőívek tervezése terén), illetve a teljes folyamat szakmai felelősségét viseli, elsődlegesen törvényességi és stratégiai kontroll mellett.

A hivatalos statisztikai adatok publikálását a széles nyilvánosság számára jellemzően a háttérintézmények végzik, a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésében is jelentős szerepet kapnak. A tájékoztatást érintő feladatokban az EMMI elsősorban a közérdekű adatigénylések, valamint a parlamenti kérdések megválaszolását végzi, a minisztérium honlapján alig érhető el statisztikai tartalom.

Az adatelőállítási folyamatban, bizonyos esetekben a Központi Statisztikai Hivatal is közreműködik, például a kulturális statisztika területén a közzétételt megelőzően az adatok validálását, valamint a nemzetközi szervezetek részére történő adatszolgáltatást a KSH végzi.

5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről

1. Szakmai függetlenség

Az Emberi Erőforrások Minisztériumában a hivatalos statisztika előállítása, fejlesztése kizárólag szakmai szempontok alapján, jelentős mértékben a háttérintézményekre támaszkodva, teljesen független módon valósul meg.

A minisztériumban nincs kinevezett hivatalos statisztikai vezető, aki a hivatalos statisztikát érintő valamennyi kérdésben a végső döntést meghozza. Az értékelt szervezet által irányított ágazatok heterogenitása, az ezt leképező szervezeti felépítés miatt a minisztérium nem rendelkezik olyan szervezeti egységgel, amely ellátná a szervezet valamennyi hivatalos statisztikai tevékenységét; ugyanakkor különösen hangsúlyos a szervezeten belüli és a külső koordináció hatékony biztosítása.

A minisztériumon belül a hivatalos statisztikai feladatok ellátása szakterületenként rögzített és szabályozott. A Szervezeti és Működési Szabályzat (SzMSz) értelmében az egyes helyettes államtitkárok, mint szakmai vezetők felelősek a szakterületi statisztikai adatgyűjtések, adatszolgáltatások, informatikai rendszerek működtetésével összefüggő feladatok ellátásáért. Valamennyi szakterületi helyettes államtitkárságon – az adatelőállítási folyamat specialitásait szem előtt tartva – kijelölt szakfőosztályok látják el a statisztikai tevékenységet. Ez a tevékenység, vagy annak részei, nem mindegyik, a tárgykör szerint egyébként illetékes főosztály feladatai között jelenik meg az SzMSz-ben.

Egészségügyi statisztika

Az SzMSz nevesíti az egészségügyi gazdálkodásért és intézményfelügyeletért felelős helyettes államtitkárt; emellett az SzMSz általános feladatkiosztása alapján, nem nevesítve, de a gyakorlatban az egészségügy szakmai irányításáért felelős helyettes államtitkár is szerepet kap. Ők, mint szakmai vezetők – az érintett háttérintézmények (ÁEEK, NEAK, NNK, OGYÉI) vezetőinek bevonásával – irányítási és döntési jogkörük alapján a hivatalos statisztika igényspecifikációja, tervezése, fejlesztése, előállítása, módszertanának meghatározása tekintetében függetlenek.

A hivatalos statisztikai tevékenység részfeladatait az Egészségügyi Stratégiai és Szakmai Felügyeleti Főosztály, az Egészségbiztosítási Alap Felügyeleti Főosztálya, az Egészségpolitikai Főosztály, valamint a Gyógyszerészeti és Orvostechnikai Főosztály végzi.

Az előállított statisztikák nyilvánosságra hozatalát a háttérintézmények végzik.

Oktatásstatisztika

A szakterületi tagozódásnak megfelelően a köznevelésért felelős helyettes államtitkár és a felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár, mint szakmai vezetők – az Oktatási Hivatal, mint az adminisztratív és statisztikai adatbázisok kezelőjének bevonásával – irányítási és döntési jogköre a hivatalos statisztika előállítására, módszertanának meghatározása, fejlesztése.

A hivatalos statisztikai tevékenység részfeladatait a Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály és a Köznevelés-igazgatási Főosztály végzi.

Az előállított statisztikai adatok nyilvánosságra hozataláról – az EMMI előzetes jóváhagyásával – az Oktatási Hivatal gondoskodik.

Kulturális statisztika

A művészeti, közművelődési és közgyűjteményi ügyekért felelős államtitkár, valamint a kulturális fejlesztésekért és finanszírozásért felelős helyettes államtitkár – az SzMSz általános feladat kiosztása alapján – mint szakmai vezető, a háttérintézmények (NMI, OSZK, MNL) vezetőinek bevonásával rendelkezik irányítási és döntési jogkörrel a hivatalos statisztika előállítására, módszertanának meghatározására, fejlesztése tekintetében.

A hivatalos statisztikai tevékenység részfeladatait a Kultúrafinanszírozási és Szervezési Főosztály végzi.

Az adatok nyilvánosságra hozataláról a minisztérium helyettes államtitkára dönt.

Minisztériumi szinten a közigazgatási államtitkár – az általa irányított koordinációért felelős helyettes államtitkár közreműködésével – heti rendszerességű szakmai vezetői értekezlet keretében hangolja össze a szakterületek statisztikai tevékenységét. A koordináció funkciója a valamennyi, vagy több szakterületet érintő kérdésekben az információ-áramlást biztosítani, ennek formáját létrehozni, a közös álláspontot kialakítani ágazati vagy kormányközi egyeztetésekre. A koordinációért felelős helyettes államtitkár az OSAP tervezése és végrehajtása során szakmai kérdésekben nem dönt.

Az értékelt szervezet hierarchikus felépítését és a szakterületi koordinációt is tekintetbe véve, a szakmai függetlenség elvében támasztott elvárásoknak részben felel meg.

1.1. Hivatalos statisztikát olyan szervezetek vagy szervezeti egységek állítanak elő, melyek hivatalos statisztikai tevékenysége független bármely politikai–szakpolitikai irányítási szervezettől vagy szervezeti egységtől, valamint a magánszektor szereplőitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumát a 2018. évi V. törvény sorolja fel Magyarország minisztériumai között. A minisztérium Alapító Okirata a hivatalos statisztikai tevékenységet kifejezetten nem említi, ugyanakkor a kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V.22.) Korm. rendelet tartalmazza, hogy az egyes miniszterek gondoskodnak a feladat- és hatáskörükkel kapcsolatos statisztikai információrendszerek kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről.

A hivatalos statisztikai tevékenység szakmai függetlenségét erősítené, ha az kifejezetten megjelenne a minisztérium alaptevékenységét meghatározó Alapító Okiratban is.

Az értékelt szervezet belső felépítését, működését a 16/2018. (VII.26.) EMMI utasítás (SzMSz) szabályozza, amelyben helyettes államtitkári szinten jelenik meg az ágazati statisztikai tevékenység. Az operatív, stratégiai döntést nem igénylő feladatokat az egyes érintett szakmai főosztályok a háttérintézmények bevonásával látják el. Az SzMSz ezt a feladatot az egyes főosztályoknál nevesíti.

Az értékelt szervezet nem rendelkezik a hivatalos statisztikai tevékenységet szabályozó külön belső utasítással. A feladatok ellátására, az irányítási, utasítási, ellenőrzési jogosítványokra, felelősségre, munkamenetre és kiadmányozásra vonatkozó általános szabályok az irányadók a hivatalos statisztikai tevékenységre is.

A hivatalos statisztikai tevékenység ellátásában közreműködő háttérintézmények szakmailag önálló költségvetési intézmények, a szakmai irányítási és döntési hatáskör minden esetben az intézményvezetőnél koncentrálódik. A háttérintézmények esetében változó, hogy születtek-e a hivatalos statisztikai tevékenység általuk ellátott részfeladatait szabályozó belső utasításaik, folyamatleírások. Többségében a saját szervezeti és működési szabályzatok, ügyrendek általános előírásai az irányadók. Több háttérintézmény (pl. NEAK, ÁEEK) alapító okiratában is megjelenik a statisztikai tevékenység a megfelelő kormányzati funkció szerinti megjelöléssel. Jó gyakorlatként említhető az Állami Egészségügyi Ellátó Központ Elismerési és Monitoring Főosztály Ügyrendje, valamint a Stratégiai Főigazgatóság ügyrendje, amelyekhez részletes folyamatleírások kapcsolódnak a hivatalos statisztikai tevékenységet érintően – többek között – a nemzetközi adatszolgáltatásokra, az OSAP-ban elrendelt adatgyűjtések végrehajtására, az egészségügyi humánerőforrás helyzetét bemutató éves beszámoló elkészítésére.

A helyszíni vizsgálat tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a minisztérium és a háttérintézmények közötti feladatmegosztás (igényfelmérés, adatfelvétel tervezése, adatgyűjtés és –feldolgozás, elemzés, közzététel) a gyakorlatban megfelelően működik, ugyanakkor a dokumentálása hiányzik. Az Akkreditációs Bizottság az értékelt szervezet

komplex felépítésére figyelemmel erre vonatkozóan a 4. alapelvhez kapcsolódóan tett ajánlást.

1.2. A hivatalos statisztikáért felelős vezető szakmai döntéseinek függetlenségét a szervezet biztosítja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztériumban nincs kinevezett hivatalos statisztikai vezető, aki egy személyben hozna döntéseket, irányítaná a statisztikák előállításában részt vevő munkatársakat, szakmai szempontú utasításokat adna a hivatalos statisztikát érintő valamennyi kérdésben. A szakmai döntések az adott szakterületen belül születnek.

Az SzMSz értelmében a minisztérium önálló szervezeti egységének (helyettes államtitkárság, főosztály) vezetője a jogszabályoknak és szakmai követelményeknek megfelelően vezeti a szervezeti egység munkáját, felelős a feladatok ellátásáért; elkészíti az ügyrendet, szervezi és ellenőrzi a feladatok végrehajtását, dönt az egység feladat- és hatáskörébe utalt ügyekben.

A statisztikai tevékenységet érintően – a kialakult gyakorlat szerint – a szakfőosztály vezetője áll közvetlen kapcsolatban az adott háttérintézménnyel, a napi operatív feladatokban a főosztályon belül önállóan intézkedik, a stratégiai jellegű kérdéseket helyettes államtitkári szintre terjeszti fel. A helyettes államtitkár szintén vagy önállóan dönt, vagy – több ágazatot, vagy a minisztérium egészét érintő kérdés esetén – a szakmai vezetői értekezlethez fordul.

Minden felelős vezetőnek van módja, hogy álláspontját – felettes vezetőjén keresztül – szakmai, végső soron közigazgatási államtitkári egyeztetés szintjéig eljuttassa.

A széttagolt vezetői döntések, illetve azok szoros egyeztetése a háttérintézményekkel a gyakorlatban a szakmai függetlenséget alátámasztó tényezőként működik. Ezt tovább erősíti, hogy a háttérintézmények felett a minisztérium ágazati szintű törvényességi felügyeletet gyakorol. Vezetőik – a jogszabályok és szervezeti szabályozók adta kereten belül – a statisztikai tevékenység szakmai kérdéseiről önállóan döntenek, a minisztérium illetékes szakfőosztályának tájékoztatása mellett.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az értékelt szervezet tevékenységeinek komplexitása miatt nem feltétlen célravezető a hivatalos statisztika tárgyában egyszemélyi felelős vezető kijelölése, helyette célszerű tovább erősíteni az ágazatok közötti, illetve a háttérintézményekkel való koordinációt. Ezt átfogóan kezelve, elsősorban az egyes ágazatok és a háttérintézmények között, kimondottan a hivatalos statisztikai tevékenységre, annak teljes folyamatára szükséges a felelősségi rendet,

döntési jogköröket, minőségi elvárásokat, azok teljesítéséről az értékelés és visszacsatolás rendjét rögzíteni, ezáltal a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex elveinek érvényre juttatását elősegíteni. (Ez történhet a meglévő szervezetszabályozó eszközök felülvizsgálatával és a hivatalos statisztikai tevékenység céljainak is megfelelő módosításával, esetleg új horizontális, a folyamatszempléteket biztosító koordinációs eszköz kidolgozásával is.)

1.3 A hivatalos statisztikai feladatot ellátó (a funkcióért felelős) személyek a hivatalos statisztikák fejlesztése, előállítása és közzététele szempontjából függetlenek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezetben a statisztikai adatelőállításért felelős vezetők (helyettes államtitkárok) szakmai, és nem politikai beosztásúak. A statisztikai szervezetekbe (Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület, Országos Statisztikai Tanács) delegált EMMI-képviselők ugyan a parlamenti államtitkársághoz tartozó stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkárság vezetői, ám utasítási, ellenőrzési jogkörük a szakmai helyettes államtitkárok felett nincs, velük kapcsolatot a közigazgatási államtitkár által vezetett szakmai vezetői értekezleten keresztül tartanak.

A statisztikai adatok előállítása, az alkalmazott módszertanok, osztályozások, az előállított termékek tartalma kérdésében a felelős szakmai vezetők – a jogszabályi keretek között, mindig kikérve a háttérintézmények álláspontját is – önállóan döntenek.

A statisztikai termékek (táblák, elemzések) közzétételére jellemzően nem a minisztérium közreműködésével, hanem túlnyomó részben a háttérintézmények által közvetlenül kerül sor. A közlés időpontját és tartalmát számos esetben jogszabályok határozzák meg. Nincs egységes szabályozás arra, szükséges-e ebben az EMMI előzetes jóváhagyása vagy elégséges az utólagos tájékoztatás, mindkettőre van példa.

Emellett a statisztikai tevékenység emberi-, pénzügyi- és informatikai erőforrásainak vonatkozásában szükséges előzetes egyeztetés.

2. Pártatlanság, objektivitás

A hivatalos statisztikák előállítását szakmai szempontok szerint végzik. Az adatokhoz és információkhoz való hozzáférés pártatlansága, megkülönböztetéstől mentessége biztosított, ugyanakkor az egyidejűség olyan szempontból sérül, hogy nem áll rendelkezésre minden felhasználó számára átlátható közzétételi rend, a közérdekű

adatigénylések keretében történő egyedi adatkiadás a legjellemzőbb hozzáférési csatorna.

A hivatalos statisztikai adatok nyilvánosságra hozatalának, kiadásának rendje külön nem szabályozott. Mind az értékelt minisztérium, mind a háttérintézmények a közérdekű adatok közzétételére és kiadására vonatkozó szabályozók keretében kezelik az adatkiadási kérelmeket, és ezen szabályzataik alapján járnak el. Az EMMI-n belül az illetékes szakágazat feladata – szükség esetén a háttérintézmények bevonásával – az adatkiadás. Az adatkiadások jellemzően térítésmentesek.

A helyszíni látogatáson tapasztaltak alapján elmondható, hogy az adatkérések jelentős része a sajtó, illetve a törvényhozás oldaláról érkezik, adatátadásokat végeznek a társszervek felé azok döntés-előkészítő tevékenységének támogatása céljából, illetve meghatározó az adatszolgáltató szervezetek adat-felhasználási gyakorlata is.

Az eljárás során szerzett benyomások alapján az Akkreditációs Bizottság meglátása az, hogy a hozzáférhetőségnek a közérdekű adatkiadás keretében történő szabályozása nyomán a hivatalos statisztikai adatokhoz történő egyidejű hozzáférés nem tud maradéktalanul megvalósulni, illetve nem biztosított a hivatalos statisztikai adatok elkülönített, a hivatalos statisztikai célt kiemelő megjelenése. A felhasználók számára sem minden esetben egyértelmű a közzététel módja, csatornája, ideje.

Az előzetes hozzáférés – világos közzétételi rend hiánya okán is – nem szabályozott, közzétételi naptár nem áll a felhasználók rendelkezésére.

Egészségügyi statisztika

Az ÁEEK rendelkezik a honlapján elkülönült statisztikai aloldallal, ezen túl évente közzéteszi a humánerőforrás éves helyzetét bemutató jelentését, melynek publikálása a szervezeten kívülálló körülményektől függ. A beszámoló miniszteri jóváhagyásának, az engedélyezés folyamatának nincs minden esetben rögzített ütemterve, emiatt a megjelenés pontos időpontja ezen esetek egy részében előre nem ismert.

A létszám- és bérgazdálkodást, illetve a migrációt érintő adatok publikálása a beszámoló nyilvánosságra hozatala után történhet meg. Az egyéb adatok megjelentetéséről a háttérintézmény önállóan dönt, de nem tervezett módon. Nemzetközi szervezetek részére közvetlenül teljesít adatszolgáltatást, az EMMI és a KSH egyidejű tájékoztatása mellett.

A NEAK a honlapján a gazdálkodási adatok között teszi közzé statisztikai adatait, minisztériumi jóváhagyást követően. A közzétételi időpontok a finanszírozási feladatokhoz

igazodnak, közzétételi naptárral nem rendelkezik. Nemzetközi szervezetek részére nem teljesít adatszolgáltatást.

Az NNK honlapja jelenleg átalakítás alatt áll, a jogelőd szervezetek korábbi honlapjain elérhetők egyes hivatalos statisztikai adatok. Az intézmény honlapján az egyes szakterületek szerint kerülnek közzétételre a statisztikák. Az intézmény bizonyos adatokat maga tesz közzé (pl. mérgezési esetekről éves jelentés), más esetekben nemzetközi szervezetek vagy a KSH részére történő adatátadást követően, azok közreműködésével valósul meg publikálásuk. A közzététel előzetes tervezésére nem kerül sor, a publikálás időpontjait jellemzően jogszabályi határidők, más esetekben az adatelőállítás folyamatok határozzák meg. Nemzetközi szervezetek részére nemzetközi szerződés vagy EU-s előírás alapján a szervezet közvetlenül továbbít adatokat.

A helyszíni vizsgálat tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a háttérintézmények nem kezelik tudatosan a statisztikai, valamint egyéb (döntés-előkészítési, hatósági célú) adatkiadások megkülönböztetését.

Oktatásstatisztika

Az Oktatási Hivatal a saját honlapján a Köznevelés Információs Rendszeréhez (KIR) kapcsolódó menüpont és a Közérdekű Adatok alatt közöl statisztikai adatokat, kimutatásokat a köznevelés területéről; illetve a Felsőoktatás menüpont alatt a felsőoktatási statisztikákat. A publikálás részletes, tematikus, elektronikusan letölthető.

A közzététel időpontjáról az OH elnöke – a feldolgozottság függvényében – dönt, ugyanakkor előzetes adatközlés is van, és a hivatal közérdekű adatigénylésre kiadja az éppen rendelkezésre álló adatokat is. Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította, hogy az OH külön kezeli a hivatalos statisztikai és a közérdekű adatkiadásokat.

Az előzetes hozzáférés a gyakorlat alapján a minisztérium illetékesei számára biztosított, de formálisan nincs szabályozva. A KSH is kap előzetes hozzáférést a hivatalos statisztikákhoz. Nemzetközi szervezetek részére az Oktatási Hivatal részben az OSAP keretében felvett, részben tematikus felmérések (PISA, TIMMS, PIRLS) statisztikai adatait továbbítja.

Bizonyos témák tekintetében előzetes adatok közzétételét az EMMI is megvalósít, a kormányzati portálon keresztül.

Kulturális statisztika

A szakterület statisztikai adatai az Országos Széchényi Könyvtár üzemeltetésében álló, valamennyi adatfelvételt kezelő rendszerből (KultStat) ismerhetők meg, szűrési feltételek

megadásával. A lekérdezések elektronikusan letölthetők. Az EMMI és a Nemzeti Művelődési Intézet a saját honlapjáról – hivatkozás megadásával – biztosítja a hozzáférést a KultStat rendszerhez, valamint elemzéseket tesz közzé. Emellett az OSZK Könyvtári Intézete is jelentet meg honlapján – szűk körben – szakstatisztikai adatokat.

A közzététel időpontja nem szabályozott, a feldolgozás függvénye. Előzetes adatok átadása a KSH részére – együttműködési megállapodásban szabályozott módon – történik, a felhasználók részére adatkiadás csak a véglegesítés után biztosított.

Az előzetes hozzáférés általánosságban nem szabályozott, a gyakorlat alapján a végleges adatok közzététele előtt nem is kerül rá sor. Nemzetközi szervezet részére adatátadást a KSH teljesíti. A KSH által teljesített közzétételhez kapcsolódik publikációs naptár.

A pártatlanság és az egyidejű hozzáférés biztosítása érdekében az Akkreditációs Bizottság indokoltnak tartja, hogy a minisztérium határozza meg a tájékoztatási politikáját, ebben az egyes felhasználói csoportok számára az eltérő igényekhez igazodva tervezze meg a különböző tartalmak differenciált formában és többféle csatornán történő közzétételét. Biztosítsa a hivatalos statisztika keretében előállított eredmények legszélesebb körének a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének valamilyen formáját, összhangban a felhasználói igényekkel. Szükségesnek látszik, hogy a hivatalos statisztikai tevékenységet folytató szervezet önállóan is tegyen közzé statisztikai információkat: alakítson ki olyan tájékoztatási felületet a minisztérium kormányzati honlapján (aloldalt vagy kiemelt témakört), amely a jelenleginél több felhasználó számára biztosít strukturáltabb és könnyebb elérést a hivatalos statisztikai információkhoz.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az Emberi Erőforrások Minisztériuma a pártatlanság, objektivitás elvében foglalt követelményeknek részben felel meg.

2.1 A hivatalos statisztikákhoz történő egyidejű hozzáférés biztosított és megkülönböztetéstől mentes. Az előzetes hozzáférés esetei szabályozottak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium az adatfelvételi körébe tartozó hivatalos statisztikai adatra vonatkozó, nyilvánosan elérhető, rendszeres internetes publikációt a köznevelési szakterületen jelentet meg (Köznevelési Statisztikai Évkönyv; Köznevelési statisztikai gyorstájékoztató). A korábbi években volt adatközlés a felsőoktatás és a kulturális szakstatisztikák tárgyában is.

Eseti kérés alapján az értékelt szervezet teljesít adatkiadást. Túlnyomó részben a jogszabály-előkészítés, a parlamenti tevékenység és a sajtó megkeresései indukálják ezt a tevékenységet. Az eljárás a közérdekű adatkiadás és a belső iratkezelési szabályok alapján zajlik, azok teljes körűen nyilvántartottak, visszakereshetők. A sajtószervek tájékoztatását a Sajtó és Kommunikációs Főosztály fogja össze.

A minisztérium nem rendelkezik a statisztikai adatkiadást, nyilvánosságra hozatalt tárgyaló szabályozóval.

Az adatkiadás során a szervezet a felhasználók között nem alkalmaz megkülönböztetést.

Az adatok közzétételének időpontjára a szervezetben nincs szabályozás.

A szervezeten belüli, előzetes adathozzáférés nem szabályozott, eseti jellegű. A minisztérium külön nem rendszeresített titoktartási nyilatkozatot az előzetes hozzáféréssel rendelkezők számára, a statisztikai adatelőállítással foglalkozó alkalmazottak az általános adatvédelmi szabályozás részeként tesznek titoktartási nyilatkozatot.

Az előzetes hozzáférés jórészt belső használatra, vezetői felkészítésre történik. Ezen kívül többnyire más közigazgatási szervek szintén döntés-előkészítési célból kérnek információkat.

2.2 A hozzáférhetőség szabályozása nyilvános.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az adatkiadást az EMMI-n belül a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó szabályok alapján, több főosztály összehangolt munkájával végzik; nem rendelkeznek a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény szerinti külön, a statisztikai adathozzáférésre vonatkozó szabályzattal.

A közérdekű adatok megismerésének rendjéről kiadott 17/2012. EMMI utasítás, a közérdekű adatok közzétételi szabályzatáról kiadott 22/2012. EMMI utasítás alapján a központi kormányzati portál aloldalaként működő minisztériumi honlapon fellelhetők a kötelező közzététellel érintett adatok, és a közérdekű adatigénylés általános rendje. A kötelező közzétételről a Sajtó és Kommunikációs Főosztály gondoskodik.

Az EMMI-n belül jól kialakított rendje van a közérdekű adatigények megválaszolásának: az adatigényeket a Jogi Főosztály fogadja és továbbítja az illetékes szervezeti egységhez; az adatokat az utóbbi állítja össze. Kiadásra az adatvédelmi felelős állásfoglalását követően van lehetőség. A kérelem elbírálásáról a Jogi Főosztály értesíti az igénylőt.

2.3 A publikált adatok körét, a statisztikai adatelőállítás folyamatát és az adatok közzétételi módját kizárólag szakmai döntések határozzák meg; a statisztikai közlemények kizárólag szakmailag, módszertanilag megalapozott kijelentéseket tartalmaznak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezet szakstatisztikai tevékenységére vonatkozó módszertani és minőségi szakmai követelményeket alapvetően a közreműködő háttérintézmények vonatkozásában lehet vizsgálni és értékelni. Összességében megállapítható, hogy a fenti ismerv a gyakorlatban érvényesül.

Az Akkreditációs Bizottság ugyanakkor a felhasználók minél szélesebb körének megfelelő tájékoztatása érdekében szükségesnek látja, hogy az értékelt szervezet maga is adjon közre strukturált, egységes szerkezetű, könnyen értelmezhető információkat a használt adatforrásokról, fogalmakról, osztályozásokról, a publikált adatok köréről, elérhetőségéről. Ezáltal erősíthető a szakmai megalapozottság, az objektív és megkülönböztetéstől mentes tájékoztatás.

2.4 A hivatalos statisztikai közlemények tartalma és megjelenítése elválik az intézmény egyéb közfeladataitól és azok ellátása során tett nyilatkozataitól, intézkedéseitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Maga az értékelt szervezet nem rendelkezik olyan tájékoztatási felülettel, amely a hivatalos statisztikai közleményeket tartalmazná, egyedül a köznevelési tárgyú publikációk tekinthetők meg a központi kormányzati honlap minisztériumi aloldalán, a dokumentumok között, más tartalmú közleményektől nem elválasztva. Az ismérvet a háttérintézményekre vonatkozóan vizsgálva, összességében az állapítható meg, hogy az intézmények honlapjai törekednek a hivatalos statisztikai közlemények elkülönített megjelenítésére, jellemzően a közérdekű adatok tematikájában. A megjelenítés struktúráját befolyásolják azok az informatikai rendszerek, amelyek egyúttal az adatfelvételeket is szolgálják (KultStat; KIR-STAT; FIR-STAT).

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint ugyanakkor szükséges, hogy a minisztérium alakítson ki a kormányzati honlapon (aloldalként vagy kiemelt témakörként) olyan részt, ahol a jelenleginél több felhasználó számára biztosít strukturált és könnyebb elérést a hivatalos statisztikai információkhoz.

3. Felhasználó-központúság

Az értékelt szervezet sajátossága, hogy maga a minisztérium az elsődleges felhasználója a háttérintézmények által előállított hivatalos statisztikáknak. A szélesebb nyilvánosság igényeiről a rendszeres és eseti adatkérésekből állnak rendelkezésre információk, a felhasználói igények szisztematikus megismerésére elvétve található gyakorlat, sokkal inkább jellemző az adatszolgáltatói visszajelzéseknek az adatelőállítás folyamatába való becsatornázása. A felhasználói igényekre való rugalmas reagálást gátolja, hogy a gyűjtött adatok köre általában törvénybe van ágyazva.

A felhasználóknak a statisztikai termékekkel, szolgáltatásokkal való elégedettségét jellemzően nem mérik, az OH-nak és az OSZK-nak van erre vonatkozó gyakorlata. Fentiek alapján a közzétett hivatalos statisztikai információk tartalmát, formáját, csatornáját elsődlegesen nem a felhasználók igényei alapján tervezik.

A felhasználókkal való párbeszéd kommunikációs csatornái általában a telefon és az e-mail, az OH rendelkezik az adatkéréseknek dedikált online felülettel, illetve a kulturális statisztika integrált adatgyűjtő rendszere biztosít kommunikációs lehetőséget a felhasználókkal.

Egészségügyi statisztika

A minisztérium a szakmai szabályok és a célszerűség alapján határozza meg az előállítandó hivatalos statisztikák körét. A kevésbé komplex, széttagozódott rendszer miatt nem feltétlen a felhasználók számára legfontosabb információk állnak rendelkezésre.

A háttérintézmények által előállított adatok elsődleges felhasználója a minisztérium, mellette megjelennek elemző cégek, kutatók, egyetemek, szakmai szervezetek felhasználóként. A felhasználói igényeket szisztematikusán nem térképezik fel, elsődlegesen a beérkező közvetlen, közérdekű adatigénylések adják a szükséges inputot. A törvényi és rendeleti szabályozás miatt nehézkes a felhasználói igények érvényre juttatása, új igények beépítése vagy elavult igények kivétele az adatfelvételekből. Ugyanakkor volt rá példa, hogy a felhasználók és adatszolgáltatók jelzése alapján megszüntetésre került egy része egy adatfelvételnek (OSAP 1626 közreműködői statisztika része).

A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusán nem mérik. A felhasználókkal való kapcsolattartás jellemző csatornái az e-mail és a telefon.

Oktatásstatisztika

Az oktatási terület statisztikai felhasználóit jellemzően az államigazgatás, a közérdekű adatigénylők, kutatók adják. A statisztikai adatokra vonatkozó rendszeres és eseti kéréseket éves rendszerességgel áttekintik az igények megismerése érdekében, amelyeket aztán vagy az adatfelvételekben vagy az adatközlésekben érvényesítenek. Az OH az általa publikált, a honlapjáról elérhető statisztikai termékeket elsősorban a korábbi évek tapasztalatai alapján, a rendszeresen beérkező ügyféligenyek figyelembe vételével alakította ki.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította a helyszíni látogatás során ismertett elégedettségmérést, amit – bár nem kimondottan a hivatalos statisztikára – a közérdekű adatigénylők körében, a teljesített adatszolgáltatást követően, e-mailben hajtanak végre, ahol az adatkérők 1–10 skálán értékelhetik például a kapott szolgáltatás elvárásainak való megfelelést, a szakmai segítséget, a gyorsaságot, az adatösszeállítás formáját.

A felhasználókkal az aktív párbeszédet telefonon, e-mailben és az adatkérésekre létrehozott online felületen keresztül tartanak.

Kulturális statisztika

A kulturális statisztikai adatok legfőbb felhasználói a minisztérium szakmailag illetékes főosztályai, a szakmai szervezetek, valamint a közművelődési területen a megyei adatgyűjtésben részt vevők. Az adatigényléseknek van nyilvántartása, így az adatkérések feldolgozásával rendelkezésre áll információ a felhasználói igényekről.

Az adatfelvételek tervezése, a kérdőívek évenkénti felülvizsgálata során a minisztérium kulturális ágazatának szervezeti egységei, a háttérintézmények, az adatszolgáltatóként is működő felhasználók visszajelzései, statisztikai fórumok, telefonos és írásbeli visszajelzések alapján kerül kialakításra a gyűjtött adatok köre.

Az OSZK Könyvtári Intézete tervezetten, többévente hajt végre kérdőíves elégedettségmérést, bár nem a statisztikai termékekre, szolgáltatásokra vonatkozóan.

A felhasználókkal való kapcsolattartás telefonon, e-mailen valósul meg leggyakrabban, illetve az újonnan fejlesztett KultStat adatgyűjtő rendszeren alakítottak ki kommunikációs felületet, a beérkezett információk feldolgozása még előttük álló feladat. A KultStat rendszer lehetővé teszi, hogy a felhasználók leggyakoribb igényeinek megfelelő adatösszesítések helyet kapjanak, tervezik az adatok vizuális megjelenítését is.

A rendelkezésre álló dokumentumok, valamint a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az értékelt szervezet a felhasználóközpontúság elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

3.1 A statisztikai szervezetek törekednek a felhasználók és igényeik megismerésére, dokumentálására.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A hivatalos statisztikai információk legfontosabb felhasználója maga az értékelt szervezet, illetve az államigazgatás. A széles felhasználói réteg igényeinek megismerése elsődlegesen a rendszeres és eseti adatkérésekből történik, ezek az iratkezelő rendszerekből visszakereshetők, van, ahol külön nyilvántartás is rendelkezésre áll.

Az Akkreditációs Bizottság a megismert gyakorlat alapján megállapította, hogy szükség lenne az egyes felhasználói csoportok körének, statisztikai adathasználatának feltérképezésére annak érdekében, hogy ezen igényeket leképezhessék mind az adatfelvételekben, mind a közzétett statisztikai tartalmakban, adathozzáférési módokban.

3.2 A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusan és rendszeresen mérik, értékelik, az eredményeket kommunikálják, valamint felhasználják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

Az akkreditációs eljárás során szerzett benyomások alapján az Akkreditációs Bizottság meglátása az, hogy a minisztérium nem biztosítja a statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való felhasználói elégedettség szisztematikus mérését, valamint az eredményeknek az adatelőállítási folyamatok tervezésében, fejlesztésében való felhasználását. Felhasználóként gyakran az adatszolgáltatókat azonosítják. Az EMMI-n belüli felhasználók, illetve az adatszolgáltatók visszajelzései nem helyettesíthetik a felhasználók szélesebb körének értékelését.

Az Akkreditációs Bizottság mindamellet pozitívan értékelte az OH gyakorlatát, amelyet célszerű lenne a minisztérium szintjén általánosan, a hivatalos statisztikai termékekre és szolgáltatásokra szisztematikusan kiterjeszteni.

3.3 A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének középpontjában elsődlegesen a belső felhasználói igényei állnak. Az adatfelvételek tervezése az államigazgatáson belüli egyeztetések nyomán történik, a jogszabályi kötöttségek miatt nehezen érvényesíthetők az új és a régi, elavult igények miatti módosítások is az adatfelvételekben.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az adatszolgáltatói visszajelzések elsőbbséget élveznek az adatfelvételek tervezése során, mivel az adatgyűjtés végrehajtásáért felelős háttérintézményeknek az adatszolgáltatókkal van szoros kapcsolata, onnan állnak rendelkezésre teljes körű információk, azok beágyazására van meg a szükséges felhatalmazásuk.

Mindamellett az adatkiadásokból rendelkezésre álló felhasználói igények alapján is fogantatosítanak a háttérintézmények intézkedéseket, jellemzően a publikálásra kerülő adatok körét érintően.

Az eljárás során szerzett benyomások alapján az Akkreditációs Bizottság meglátása az, hogy szükség lenne a különböző felhasználói csoportok eltérő igényeinek rendszeres számbavételére, az adatfelvételek során azok tényleges figyelembe vételére.

3.4 A felhasználókkal való párbeszéd különböző kommunikációs csatornákon keresztül biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során megismert dokumentumok és ismerttetett gyakorlat szerint az EMMI a felhasználókkal való kapcsolattartást több csatornán keresztül biztosítja, a telefon és e-mail mellett néhány területen rendelkezésre áll az adatkérésnek, illetve visszajelzésnek dedikált felület is.

Az adatkiadások mind a minisztériumban, mind a háttérintézményekben szabályozott keretek között működnek. Szakértői szinten rendszeresek az adatkiadásokhoz kapcsolódó egyeztetések.

Az adatigénylések dokumentáltak, így az írásbeli ügyfél-tájékoztatás nyomon követhető, a megkeresések száma meghatározható. Az interneten közzétett tartalmak letöltési adatai nem állnak rendelkezésre, a webes látogatottság nem mérhető.

4. Koordináció és együttműködés

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának feladatkörébe tartozó szakstatisztikák esetében kiemelt jelentősége van mind a belső, mind a külső koordinációnak és együttműködésnek.

A statisztikai adatelőállítási folyamat ágazati decentralizáltsága, a háttérintézmények száma és alapvető szerepe a folyamatokban, valamint a társhatósági és nemzetközi együttműködés indokolja a koordináció kiemelt szerepét. Az OSAP minisztériumon belüli koordinációját az SzMSz alapján a Közigazgatási Államtitkárság Koordinációs Főosztálya látja el.

A szakmai egyeztetések állandó és rendszeres fóruma az ágazati helyettes államtitkárok részvételével, heti rendszerességgel megtartott szakmai vezetői értekezlet, illetve a szükség szerint létrehozott tematikus munkacsoportok. A Koordinációs Főosztály szakmai kérdésekben nem foglal állást, feladata az információ-áramlás biztosítása, az álláspontok összegyűjtése, rendszerezése, szükség esetén a minisztériumi vagy kormányközi döntés-előkészítés. A főosztálynak jelenleg erős a koordinációs tevékenysége az OSAP tervezésében, viszont nincs szerepe az OSAP teljesülésének a vizsgálatában, a folyamatok nyomon követésében, kiértékelésében. A hivatalos statisztikát érintő szakmai elvekről, fejlesztési irányokról, módszertanokról, folyamatok informatikai támogatásáról, tájékoztatási gyakorlatról jelenleg nincs minisztériumi szintű koordináció.

A hivatalos statisztika előállításában közreműködő háttérintézményekkel a kapcsolatot az illetékes ágazati helyettes államtitkár irányítása alá tartozó, kijelölt, többnyire stratégiai feladatokat ellátó szakfőosztály tartja. A kapcsolattartás szakértői és vezetői szinten is jelen van. A szakfőosztályoknak alapvető szerep jut a hivatalos statisztika tervezésében (szakmai igények becsatornázása és megfogalmazása, igényspecifikáció) és fejlesztésében, a háttérintézményi adatfelvétel és -feldolgozás ellenőrzésében. A hivatalos statisztikai adatelőállításban érintett háttérintézmények felé a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt alapelvek, ismérvek megismertetése, figyelembe vétele az akkreditációra történő felkészülés során vált hangsúlyos szemponttá.

A háttérintézmények egymás közötti egyeztetése mind közvetlen kapcsolat útján, mind pedig az illetékes ágazati főosztályokon keresztül is előfordul, jellemzően ad hoc módon, nem intézményesített rend szerint.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma rendszeresen részt vesz a hazai statisztikai szervezetek munkájában. A stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkár tagja az Országos Statisztikai Tanácsnak, ugyanezen szervezeti egység Stratégiai Főosztályának főosztályvezetője pedig a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testületnek. A szakmai kérdéseket érintő egyeztetésre a tagok és az ágazati felelősök között a már említett szakmai vezetői értekezleten nyílik lehetőség.

A minisztérium a HSSz tagjai közül legszorosabban a KSH-val működik együtt. Vannak szakstatisztikai területek, amelyeken a KSH közreműködik az adatok előzetes

ellenőrzésében, illetve bizonyos nemzetközi szervezetek részére történő adatszolgáltatásoknak a KSH a teljesítője. Az adatfelvételek tervezése során az adatátadásokban érintett más szervezetekkel – Pénzügyminisztérium, Belügyminisztérium – minden esetben történik egyeztetés.

A minisztérium és háttérintézményei számos nemzetközi és európai uniós együttműködésben, fórumon vesznek részt, szerteágazó és intenzív külső kapcsolatokat tartanak fenn, ezek között viszonylag kevés a kimondottan statisztikai témájú.

A nemzetközi szervezetekkel történő együttműködésnek ágazatonként eltérő a gyakorlata.

Egészségügyi statisztika

A hivatalos statisztikai tevékenységet is megalapozó adatigények, ágazati információs rendszerek (pl. Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér, EESZT) fejlesztése kapcsán jól bevált gyakorlat a minisztérium és a háttérintézmények között megvalósuló koordináció, együttműködés. A komplex megközelítést igénylő kérdések esetében – beleértve az OSAP tervezését, a szakrendszerek fejlesztését is – az Egészségügyi Stratégiai és Szakmai Felügyeleti Főosztály fogja össze az ágazat több főosztályát érintő tevékenységeket.

A főosztály értékelése szerint a nem strukturált, széttagolt adatkezelés, a különálló informatikai szakrendszerek, az erőforrások szűkössége okozhatja az együttműködés nehézségeit. A főosztály jelenleg nem végez átfogó kiértékeléseket. A háttérintézmények a sűrűn változó szervezeti struktúrát, a gyakori személyi változásokat látják a koordinációs nehézségek fő okának. Szakértői szinten rendszeres az együttműködés az egyes operatív feladatok végrehajtását illetően, jellemzően ad hoc módon.

Az ÁEEK részt vesz a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület Intézményi munkaügyi statisztika átfogó fejlesztésére létrehozott munkabizottságban.

A nemzeti egészségügyi számlák összeállításával kapcsolatos szakmai együttműködés az EMMI, a KSH, az ÁEEK, a NEAK, a WHO Magyarországi Irodájának részvételével valósul meg. A nemzetközi adatszolgáltatások tekintetében eltérő koordinációs gyakorlatok figyelhetők meg. Vannak az intézmények (EMMI, KSH, NEAK, ÁEEK, NNK) szoros együttműködésében teljesített adatszolgáltatások, olyan is, ami az EMMI-n keresztül vagy a KSH koordinálásával valósul meg, illetve bizonyos nemzetközi adatkéréseket (pl. OECD) a háttérintézmények önálló hatáskörben válaszolnak meg.

Az ÁEEK 4 nemzetközi adatszolgáltatást teljesít rendszeresen (World Health Organization – WHO: Health for All; OECD: Health Data; Eurostat: Joint Questionnaire on Non-Monetary

Health Care Statistics, illetve Hospital Discharge Data), és részt vett/vesz több európai uniós pilot projektben.

A NEAK szükség szerint egyeztet a KSH-val, BM-mel és PM-mel a szakterületét érintő adatkiadásokról.

Az NNK az EU különféle bizottságaiban, szakbizottságaiban vesz részt, amihez felhasználja a nemzetközi szervezetek (WHO, OECD, Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ – ECDC) részére továbbított statisztikákat. Ezen kívül OSAP-ba nem tartozó, közvetlen hatályú uniós irányelven alapuló adatszolgáltatást teljesít, és részt vesz az ICBDSR tudományos együttműködésben, felkérésre publikációk megírásában.

Oktatásstatisztika

Az Oktatásért Felelős Államtitkárságon a köznevelésért felelős helyettes államtitkár irányítása alatt álló Köznevelés-igazgatási Főosztály és a felsősoktatásért felelős helyettes államtitkár irányítása alatt álló Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály feladata a koordináció az OH-val. Ennek folyamatára külön leírás nincs, a feladatellátás jogszabályi kötelezettségeken (pl. 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet) alapul, illetve az OH SzMSz-e, Ügyrendje, éves munkaterve részletesen tartalmazza a feladatokat.

A minisztérium és az OH közötti együttműködés a hivatalos statisztikai tevékenység ellátása során folyamatos, a tervezéstől a publikálásig az EMMI koordinációja mellett végzi az OH a feladatokat. Az OSAP tervezése során a szakképzést érintő kérdésekről az OH közvetlenül egyeztet az Innovációs és Technológiai Minisztériummal.

Az adatfelvételekhez használt adminisztratív adatbázisok, informatikai szakrendszerek (KIR, FIR) és kapcsolódó statisztikai rendszerek továbbfejlesztési igényeit az OH gyűjti össze, egyezteti az ágazati főosztályokkal és saját kapacitásból valósítja meg azokat.

Az OH a nemzetközi adatszolgáltatási feladatok operatív részét – a minisztériumi létszámcsökkenés nyomán – nemrég vette át a minisztériumtól, az EMMI előzetes jóváhagyásával teljesíti azokat. A közös UNESCO/OECD/Eurostat részére kötelező adatküldést a KSH végzi az eDamis rendszeren keresztül, a visszakerdezések esetében külön feladatot jelent az információk közvetítése.

Az Eurostat indikátor munkacsoportjában az OH látja el a képviselőt. Az OECD – elsősorban nem statisztikai témájú fórumain, a mérési programokban – az OH a minisztérium delegálásával vesz részt, illetve teljesíti a kapcsolódó adatszolgáltatásokat (pl. PISA, TIMSS). Az OH szintén részt vesz az OECD INES adatszolgáltatásában.

Kulturális statisztika

A hivatalos statisztika teljes előállítási folyamata az EMMI koordinációjával működik. A koordináció szerve minisztériumon belül a Kulturális Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság Kultúrafinanszírozási és Szervezési Főosztálya. A főosztály a szakstatisztikák valamennyi adatfelvételét figyelemmel kíséri, egy kijelölt statisztikus munkatársa a KultStat informatikai rendszer központi adminisztrátora. A koordináció kiterjed az adatfelvételek tervezésére, az igények felmérésére, az adatgyűjtés és -feldolgozás ellenőrzésére, mivel az egyes szakstatisztikai felvételeket az adatszolgáltatók nagy száma vagy specialitása miatt háttérintézmények végzik (NMI – közművelődési adatgyűjtés; OSZK – könyvtári adatgyűjtés; MNL – levéltári adatgyűjtés). A háttérintézmények teljes önállóságot az adatszolgáltatók felkészítése és támogatása terén élveznek.

A minisztérium és az NMI közötti együttműködés, a pontos feladatmegosztás dokumentált, az intézmény SzMSz-ének részét képezi folyamatábra is. Az OSZK-val való feladatmegosztás nem áll dokumentált módon rendelkezésre.

A háttérintézményekkel szakreferenci szinten heti rendszerességű egyeztetések zajlanak, nagyobb horderejű szakmai kérdések megvitatására munkacsoportokat hoznak létre. Az NMI saját belső koordinációs mechanizmust is működtet, a 19 megyei és az országos statisztikai feldolgozó központ tevékenységének összehangolására.

A kulturális statisztika terén szoros együttműködés valósul meg a KSH-val, jellemzően konzultációk formájában. A nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségeket teljes körűen a KSH teljesíti.

Az Akkreditációs Bizottság a rendelkezésre álló dokumentumok és a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján megállapította, hogy az értékelt szervezet a koordináció és együttműködés elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg. A széttagolt struktúra, a hivatalos statisztika előállításában érintett számos minisztériumi szervezeti egység és háttérintézmény miatt indokolt lenne a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek érvényre juttatását további koordinációs eszközökkel megerősíteni, az adatelőállítási folyamat teljes vertikumára kiterjeszteni.

4.1 A statisztikai szervezetek szorosan együttműködnek egymással.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium rendszeresen részt vesz az NSKT üléseken (Molnár Karolina főosztályvezető), illetve tagot delegál az OST-be (dr. Sölch Gellért stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkár). A minisztériumon belül, a különböző statisztikai területek közötti koordináció

egyelőre leginkább az OSAP tervezésére korlátozódik, az egyes szakstatisztikai témában érintett szervezeti egységek és háttérintézmények között erősebb együttműködés valósul meg, jellemzően az induló fejlesztések, azok informatikai megvalósítása vonatkozásában. A tervezett koordináció, illetve annak teljes körű dokumentáltsága nem minden esetben valósul meg, sok az ad hoc kezdeményezés.

A HSSz-en belüli együttműködés nehézségei között megjelenik a több érintett miatti áttétek okozta közvetett információáramlás, annak lassúsága, illetve a szervezeti és személyi változások, valamint a nem nevesített statisztikai területek miatti megfelelő kapcsolatrendszer hiánya.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította az NSKT Intézményi munkaügyi statisztika átfogó fejlesztése munkabizottság működését, az abban való széles érinteti kör részvételét, valamint a KSH által koordinált Nemzeti Egészségügyi Számlák témakörben tartott rendszeres szakmai egyeztetések gyakorlatát, amelyben a szakterület valamennyi érintett képviselőjének részvétele biztosított.

A minisztérium ágazati felelősei rendszeres szakmai kapcsolatot tartanak a KSH-val az OSAP adatfelvételek tervezése, felülvizsgálata, a nemzetközi adatkérések kiszolgálása során. A HSSz tagjai közül az oktatási szakterületnek rendszeres a kapcsolata az ITM-mel, az egészségügyi szakterületnek pedig az adatszolgáltatások koordinálása keretében van szorosabb kapcsolata a BM-mel és a PM-mel.

4.2 A statisztikai szervezetek a Kódex alapelveinek betartása mellett koordinálják és felügyelik a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett háttérintézményeik munkáját.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztériumon belül a Koordinációs Főosztály koordinálja a hivatalos statisztikai tevékenység nem szakmai jellegű feladatait. Az OSAP tervezés, felülvizsgálat, végrehajtás, teljesülési vizsgálat és közzététel folyamatai decentralizáltan, ágazati helyettes államtitkárságon, kijelölt főosztályokon zajlanak. A minisztérium a feladatkörébe tartozó szakstatisztikák adatfelvételeit háttérintézményein keresztül bonyolítja le. A háttérintézményekkel nincs formális együttműködési megállapodás az egyes munkafázisok, felelősségi és döntési rend, hatáskörök, minőségi elvárások, ellenőrzések és visszacsatolások tárgyában.

Ugyanakkor a helyszíni vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztérium szakágazatainak szakmai irányítási, ellenőrzési és koordinátori tevékenysége a háttérintézmények tekintetében – illetve szükség esetén szakágazaton belül – a gyakorlatban megvalósul. A háttérintézmények csatornázzák be az

adatszolgáltatók és felhasználók igényeit, valamint tesznek szakmai javaslatokat a tervezés és végrehajtás tárgyában. A minisztériumi szakfőosztályok rendezik és készítik elő a javaslatokat, észrevételeket. A szakmai döntéseket az adott szakfőosztály hozza meg vagy terjeszti elő a szakágazati helyettes államtitkárhoz, és a hivatali hierarchia mentén – amennyiben szükséges felsőbb szintű egyeztetés – kerülhet szakmai vezetői értekezlet, vagy közigazgatási államtitkári értekezlet elé.

Az Akkreditációs Bizottság meglátása szerint – nem érintve a statisztikai szakmai döntések ágazati szintre telepítését – szükséges tovább erősíteni a belső koordinációt, abból a szempontból, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység teljes folyamata kerüljön átfogóan áttekintésre. Célszerű lehet együttműködési megállapodás megkötése az érintett háttérintézményekkel, amely megállapodás kitér az egyes folyamatok felosztására, a kapcsolódó felelősségi rendre, döntési hatáskörökre, minőségi elvárásokra, a folyamat és a statisztikai termékek minőségmenedzsmentjére, ellenőrzésére, kiértékelésére. Ezáltal a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek érvényre juttatása egységes, strukturált, átlátható formában biztosítható.

4.3 A statisztikai szervezetek a korszerű statisztikai ismereteket, megszerzett tudásanyagot megosztják egymás között a szakmai fejlődés minél hatékonyabb elősegítése érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt minisztérium és háttérintézményeinek képviselői számos nemzetközi együttműködésben, munkacsoportban, projektben vesznek részt, az alábbiak szerint:

- OECD INES program technikai munkacsoportja,
- European Agency Statistics on Inclusive Education adatgyűjtés szakértői programja,
- Európai Bizottság – European Tertiary Education Register kezdeményezés,
- ICBD SR tudományos együttműködések,
- EU-s pilot projektek: Cross Border Patients Data Project, Hospital Discharge Data Project, Hospital Procedure Data Project,
- Eurostat – Eurostat Morbidity Statistics (KSH, ÁEEK, NEAK közösen),
- EU munkabizottságai, szakbizottságai (pl. Health Security Committee).

A kimondottan statisztikai célú hazai vagy nemzetközi tudásmegosztó programokon, képzéseken való részvétel, illetve a megszerzett ismeretek átadása eltérő gyakorlatot mutat. Ahol működik ilyen, ott belső értekezletek, megbeszélések során történik a tudásmegosztás.

4.4 A statisztikai szervezetek összehangolt álláspontot képviselnek a nemzetközi szakmai kérdésekben.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium részben közvetlenül, részben háttérintézményein keresztül vesz részt számos nevelési-oktatási, illetve egészségügyi tárgyú nemzetközi szervezetben, együttműködésben, projektben. Az értékelt szervezet a szakmai álláspontját a munkában közvetlenül részt vevő háttérintézménnyel közösen alakítja ki; illetve a háttérintézmény beszámol az EMMI illetékes szakfőosztályának.

4.5 A statisztikai szervezetek együttműködnek a nemzetközi adatátadások végrehajtása során.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezet tekintetében a nemzetközi szervezetek részére történő adatszolgáltatásnak nincs egységes gyakorlata. A kulturális statisztika területén a KSH végez minden nemzetközi adatszolgáltatást, az oktatástatisztika területén a közös UNESCO/OECD/Eurostat (UOE) adatküldést a KSH végzi az eDamis rendszeren. Az OECD-nek, WHO-nak a minisztériumon keresztül, más esetekben a háttérintézmények közvetlenül teljesítenek adatszolgáltatást (pl. ECDC-nek speciális online, Tessy rendszeren). A közelmúltban változott az oktatási területen a nemzetközi adatszolgáltatások feladatellátási rendje, a minisztériumtól az OH átvette ezt a tevékenységet.

Adattovábbítási mulasztás jelenleg két területen (VRONY és UOE) áll fenn, adatvédelmi kérdések felmerülése, illetve technikai/szervezési problémák miatt.

5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az értékelt szervezet a hivatalos statisztikával összefüggő feladatokat megfelelő pénzügyi, emberi és informatikai erőforrás rendelkezésre állása mellett el tudja látni. A minisztérium háttérintézményei esetében is biztosított a napi feladatellátás erőforrásigénye azzal, hogy egyes területeken a hivatalos statisztikai tevékenység bizonyos funkcióinak (pl. elemzés) ellátásához szükséges megfelelő létszám nem áll folyamatosan rendelkezésre. Az informatikai rendszerek hosszú távú fejlesztése a költségvetési források rendelkezésre állása függvényében tervezhető. A korábban megvalósított fejlesztések esetében is volt, hogy problémát jelentett forrás hiányában a továbbfejlesztés, illetve az uniós fejlesztések fenntarthatóságát is külön kellett tervezni.

A minisztériumban központi és szakterületenként külön (fejezeti kezelésű előirányzatok) források is rendelkezésre állnak, a hivatalos statisztikai tevékenység költségei külön nem mutathatók ki. A bázis alapú tervezésben a többletigényt indokolni szükséges, ezek között a statisztikai célú igények kimutathatók.

A feladatellátáshoz szükséges létszámot – a Korm. rendeletben meghatározott álláshelyek számát és besorolási fokozatait figyelembe véve – az értékelt szervezet és a háttérintézmények határozzák meg. A humánerőforrás képzettsége a feladat ellátásához megfelelő, ugyanakkor speciális, statisztikai tárgyú képzést vagy továbbképzést (az adatvédelmi terület kivételével) az értékelt szervezet nem tud biztosítani a munkatársai számára.

Egészségügyi statisztika

Az ÁEEK éves költségvetési és munkatervezésében, analitikáiban közvetetten található meg a statisztikai tevékenység forrásai és költségei. Külön statisztikai munkatervet nem készítenek. Az intézmény informatikai infrastruktúrája a feladatok ellátására megfelelő, de a nagyobb volumenű továbbfejlesztési lehetőséget kritikusan látják. Az elmúlt három évben csökkent a statisztikai feladatokat ellátó munkatársak száma, a feladatok ellátását újjászervezték, valamint informatikai fejlesztésekkel növelték a hatékonyságot, ezzel kezelték a humánerőforrás-hiányt. A munkatársak nagy szakmai tapasztalattal rendelkeznek. Az OSAP teljesülési kérdőíveken két adatgyűjtés esetében (2230, 1631) jelezték, hogy nem tudták teljesíteni.

A NEAK esetében sincs dedikált analitika külön a statisztikai tevékenységre. A szervezet külön statisztikai munkatervet nem készít. Az intézmény által használt adminisztratív adatbázisok üzemeltetése a szervezeti struktúra kialakulása függvényében biztosított. A hivatalos statisztikai tevékenységet ellátó foglalkoztatottak 2017. január 1-jével átkerültek a minisztérium állományába.

Az NNK-nál sincs elkülönített megjelenítése a statisztikai tevékenységnek, és külön statisztikai munkaterv sem készül. Az adminisztratív adatbázisok szolgálnak a statisztika alapjául, egyes szoftverelemek az ÁEEK-től kerültek átadásra. Az intézmény önállóan, saját vagy projektforrásból fejleszti az infrastruktúráját. Az intézmény jelenleg nem rendelkezik speciális szakképzettségű munkatársakkal, egyéb képzettségű, tapasztalt munkatársak kapnak ilyen jellegű feladatokat. A feladatellátáshoz az erőforrások jelenleg megfelelőek.

Oktatásstatisztika

Az Oktatási Hivatal önállóan működteti és fejleszti a köznevelési és felsőoktatási statisztika informatikai hátterét, kiemelt figyelmet fordítva a statisztikai funkciók minél jobb

ellátására. Magas színvonalú, saját szakemberek által ellátott, koordinált, ütemezett fejlesztés zajlik. Abban az esetben, ha a saját forrásaik erre nem biztosítanak fedezetet, uniós forrásból igyekeznek kiegészíteni.

A statisztikai tevékenység nem kerül külön kimutatásra a bázisalapú költségvetés-tervezés, -végrehajtás során, viszont külön leválogathatók a statisztikai tevékenység költségei, nemzetközi adatszolgáltatásokhoz is szükséges a statisztikai költségek kimutatása. Az éves munkatervben feladatonként jelenik meg a tervezés, a statisztikai tevékenység külön, azokhoz rendelik a költségeket.

A statisztikai tevékenységgel foglalkozó munkatársak száma az elmúlt három évben bővült.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként értékelte az OH belső képzési kínálatát, mely az ad hoc igényekre tud reagálni. Ezek között megtalálható Power BI, Excel, egyéb irodai programok, Sharepoint oktatás is. A KSH munkatársainak is tartottak képzést OLAP kockák használatával kapcsolatban az adatszolgáltatások teljesítését elősegítendő. Minden új belépő részt vesz információbiztonsági képzésen, illetve vizsgával támogatott általános információbiztonsági képzést is tartanak.

Kulturális statisztika

A korábban a minisztérium által üzemeltetett KultStat alkalmazás 2017-től átkerült az Országos Széchényi Könyvtár informatikai eszközeire és működtetésébe, és az OKR projekt keretében megújításra került. Üzemeltetési és további fejlesztési költségeit az OSZK a projekt kereteiből finanszírozza.

A minisztériumban 1 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott statisztikai referens látja el a hivatalos statisztikai feladatokat, a munkacsúcsok idejére adatrögzítésre, teljes körűség ellenőrzésére esetenként közigazgatási ösztöndíjasok és szakmai gyakorlatosok bevonására is sor került.

Az NMI nem tünteti fel elkülönítetten a statisztikai tevékenységet a költségvetésében, a munkatervében, analitikáiban. Feladatának ellátásához az elmúlt 3 évben 21 fő központi és megyei munkatársat foglalkoztatott, akik eltérő mélységű szakmai tapasztalattal bírnak, a megfelelő színvonalú munkavégzést a folyamatos vezetői ellenőrzés és koordináció biztosítja.

A minisztérium az Akkreditációs Bizottság megállapítása alapján a megfelelő szervezeti erőforrások és képességek elvre vonatkozó elvárásoknak részben felel meg.

5.1 A statisztikai szervezetek számára biztosítottak a pénzügyi erőforrások ahhoz, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység az elvárásoknak megfelelő szinten valósuljon meg.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma költségvetését a Magyarország központi költségvetéséről szóló jogszabály (a tárgyévre a 2018. évi L. törvény 1. mellékletének XX. fejezete) tartalmazza.

A minisztérium következő évi költségvetésének tervezése bázisalapon történik. A költségvetés tervezése során a hivatalos statisztikai tevékenység külön megjelenítésre nem kerül, az, mint a rendes működés része a minisztérium költségvetésébe integrálódik. A tervezés során a hivatalos statisztikai tevékenységgel érintett szervezeti egységeknek módjuk van a rendszeres feladatellátáson felüli igények jelzésére. Az egyeztetési folyamat a hierarchikus szervezeti felépítésnek megfelelően zajlik. A minisztérium a forrásallokációnál figyelemmel van a statisztikai tevékenység ellátására, és különösen jogszabályi előírás által megteremtett új feladat esetén – akár átcsoportosítással is – biztosítja az erőforrásokat. Az értékelt szervezet ezen túl közvetlenül fordulhat a Kormányhoz, ha felmerülő többlet-forrásigénye előre nem látható okból, a költségvetéséből nem biztosítható. Az EMMI beszerzési tervében a tevékenységhez kapcsolódó beruházások megjelennek.

A hivatalos statisztikai feladatellátásra a humánerőforrás összesített létszáma jelenleg 3 fő (2 fő az oktatási, 1 fő a kulturális ágazatban). Az egészségügyi ágazatban nincs dedikált munkatárs, a feladatok szétosztva jelentkeznek. A minisztérium központi szolgáltatóján (NISZ Zrt.) keresztül szerez be informatikai szolgáltatásokat, illetve eszközigényét is központilag elégíti ki (Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság).

A háttérintézmények tekintetében túlnyomó részben a napi működés feltételei, a határidőre és megfelelő minőségben történő feladatellátás biztosított. A fejlesztések forrásai azonban eltérő mértékben biztosítottak. Jó gyakorlatként értékelte az Akkreditációs Bizottság az Oktatási Hivatal eljárását, ahol az informatikai szakrendszerek fejlesztése során alapvetően és hangsúlyosan veszik figyelembe a statisztikai adatfelvétel szempontjait.

5.2 A statisztikai szervezetek biztosítják a megfelelő tudással, képességekkel és készségekkel rendelkező, megfelelő létszámú emberi erőforrást.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A hivatalos statisztikai feladat-ellátásra a minisztérium humán-erőforrás összesített létszáma jelenleg 3 fő (2 fő az oktatási, 1 fő a kulturális ágazatban). Az egészségügyi

ágazatban nincs dedikált munkatárs, a feladatok szétosztva jelentkeznek. A pozíciókat az elmúlt 3 évben betöltő valamennyi munkatárs rendelkezett azokkal az alapvető statisztikai ismeretekkel, amelyek szükségesek a munkakör betöltéséhez. A nevesített munkatársakon kívül azok közvetlen vezetői, főosztályvezetői is részt vesznek a feladatok megvalósításában.

A statisztikusi álláshelyre hirdetés kiírását – a szakmai követelmények megjelölésével együtt – a szakterületi vezető kezdeményezi, a jelöltek felvételében a humán-erőforrás szakterület munkatársai a minisztériumra irányadó általános protokoll alapján működnek közre, a kiválasztásról a szakfőosztály vezetője dönt.

A háttérintézmények önálló létszámgazdálkodást folytatnak, a központi álláshely-keret lehetőségein belül. A munkatársak a hivatalos statisztikai tevékenység ellátásához szükséges megfelelő tudással, képességekkel, készségekkel rendelkeznek, sok esetben több mint 10 éves munkatapasztalattal is bírnak. Néhány intézményben csökkent a feladatellátásban részt vevők létszáma az elmúlt három évben.

5.3 A statisztikai szervezetek biztosítják munkatársaik számára a szakmai tudásuk és képességeik fejlesztéséhez szükséges képzést.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium kifejezett statisztikai tárgyú képzéseket sem szervezetén belül, sem külső közreműködőkkel együtt nem szervez. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem által meghirdetett, a kötelező közzszolgálati képzési rendszer (ProBono) képzései között elérhető statisztikai tárgyúak is, az ezekhez való hozzáférést biztosítja a minisztérium. Mód van továbbá iskolarendszerű, vagy azon kívüli képzés EMMI általi támogatására is (képzési költség térítése, munkaidő-kedvezmény) akár beiskolázással, akár munkavállalói kezdeményezésre. A háttérintézmények munkatársai előtt jellemzően szintén a fenti lehetőségek állnak nyitva.

A minisztérium és a háttérintézmények ugyanakkor rendszeresen tartanak az adatvédelem tárgyában képzéseket, amelyek statisztikai területen is hasznosíthatók.

5.4 A statisztikai szervezetek biztosítják az infrastrukturális, ezen belül az infokommunikációs erőforrások megfelelő mennyiségét és minőségét.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma alkalmazott informatikai rendszereinek szolgáltatását a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (NISZ Zrt.) biztosítja, jogszabály alapján, ezért a minisztériumnak nincs önálló IT stratégiája. Az eszközök beszerzését a Központi

Ellátási Főigazgatóságon keresztül oldják meg. A minisztérium a statisztikával összefüggő feladatok ellátására sem hozott létre elkülönült informatikai rendszert. A statisztikai feladatellátást végző minisztériumi alkalmazottak számára az infokommunikációs erőforrások megfelelően biztosítottak.

A háttérintézmények saját költségvetési kereteik között, önállóan döntenek az erőforrásokról. Ebbe a körbe tartozik, be kívánna-e lépni a NISZ Zrt. által ellátott körbe. Egyes informatikai rendszereket önállóan üzemeltetnek, továbbfejlesztéshez pályázati forrás megszerzésére is van módjuk.

Az elmúlt 3 év folyamán a hivatalos statisztikai tevékenységet is támogató informatikai fejlesztések valósultak meg, közöttük elektronikus adatgyűjtési felületek fejlesztése, illetve infrastrukturális beruházások (géppark megújítása, licencek beszerzése, WiFi-hálózat kiépítése). Néhány esetben maradtak el tervezett fejlesztések, jellemzően átszervezés, feladat-átcsoportosítás, vagy a nagyarányú fluktuáció miatt.

5.5 A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai tevékenység erőforrásait elkülönítetten jelenítik meg nyilvántartásaikban.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztériumban és háttérintézményeiben a különböző gazdálkodási és személyügyi nyilvántartásokból alapvetően nem nyerhető ki adatok a hivatalos statisztikára fordított erőforrásokkal kapcsolatban. A humán erőforrás költsége – a nem kizárólagosan – végzett statisztikai tevékenység miatt becsülhető.

Egyedül az Oktatási Hivatal esetében mutatható ki a statisztikai tevékenység költsége, a feladatalapú munkaterv és az ahhoz rendelhető költségek nyomán. A statisztikák előállításának költségbecslése keretében is szükséges megadni a hivatalos statisztikai feladatot ellátók átlagos statisztikai állományi létszámát, illetve a tevékenység ellátására fordított kiadásokat.

6. Hatékony működés

A vizsgált szervezet a hivatalos statisztikai tevékenység ellátása során szem előtt tartja a hatékonyságot. Az alapfeladatai ellátásával kapcsolatban számos ágazati nyilvántartás áll rendelkezésre, a statisztikai adatfelvételek tervezését az elérhető adminisztratív adatforrások alkalmazásával valósítják meg, figyelemmel az adatszolgáltatói terhek ésszerű keretek között tartására, a felesleges párhuzamosságok elkerülésére. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint szerencsés szervezeti megoldás, hogy

ugyanannak az intézménynek a kezelésében vannak az adminisztratív és a statisztikai rendszerek, így egységes vagy egymással harmonizált informatikai környezet áll rendelkezésre a működéshez.

A statisztikai adatszolgáltatásokhoz rendelkezésre állnak elektronikus felületek, a szakmai szempontok által alátámasztott egységesítés az alkalmazott IT-rendszerek tekintetében több területen megvalósult. Az új fejlesztések tekintetében még jobban törekednek a közös megoldásokra az erőforrások hatékony felhasználása céljából. A 2005. évi dereguláció nyomán nincs jogszabályi előírás IT stratégiára vonatkozóan, ennek nyomán a minisztérium nem rendelkezik ilyennel.

Az adatszolgáltatói terhek mérését a kérdőívek kitöltésére fordított idő rögzítésével valósítják meg. Az egészségügyi statisztika és az oktatástatisztika területén, ha van kérdőíves adatgyűjtés, előzetesen sor kerül a kérdőívek tesztelésére.

A statisztikai felvételek tervezése során nem jellemző a minőségi elvárások optimális szintjének és a kapcsolódó erőforrásoknak az előzetes tervezése, illetve utólagos értékelése. A statisztikai adatelőállítási folyamatok teljes körűen nem dokumentáltak. Az értékelt szervezetben a hivatalos statisztikai tevékenység során is az általános működésben alkalmazott folyamatba épített vezetői ellenőrzés (FEUVE) van érvényben.

Egészségügyi statisztika

A hivatalos statisztika előállítása nagyban támaszkodik a rendelkezésre álló adminisztratív forrásokra, szakrendszerekben elérhető adatokra, van olyan szakterület, ahol teljes körűen másodlagos adatforrásokra támaszkodnak. A szakterületre érvényben lévő jogszabályok is támogatják, hogy kizárólagos adattartalmak kerüljenek meghatározásra. A területnek lehetősége van az adminisztratív adatforrások tartalmának módosítását kezdeményezni a statisztikai cél elérése érdekében, a gyakorlatban erre ritkán kerül sor.

A háttérintézmények esetében rendelkezésre állnak IT-stratégiák. A statisztikai adatelőállítást támogató IT-rendszerek harmonizálása helyett jelenleg az adatátadási pontokra készítenek rugalmas webservice megoldásokat (pl. orvostörzsre). Az új fejlesztések esetében jobban törekednek az összehangolt működésre, ezeket konzorcium keretében végzik (pl. eHVB), távlati terv, hogy az EESzT szolgáljon közös adatforrásként.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította az ÁEEK szakmai és egyes támogató folyamatainak végrehajtására vonatkozó dokumentációját. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ Elismerési és Monitoring Főosztály ügyrendje, valamint a Stratégiai Főigazgatóság ügyrendje részletes folyamatleírásokat tartalmaz a hivatalos statisztikai tevékenységet érintően – többek között – a nemzetközi adatszolgáltatásokra, az OSAP-ban elrendelt adatgyűjtések végrehajtására, az egészségügyi humánerőforrás

helyzetét bemutató éves beszámoló elkészítésére. A tevékenységben részt vevők közötti együttműködés folyamata kockázatelemzésnek és belső ellenőrzésnek is alávetett, az egymástól igénybe vett szolgáltatásokat az iktatórendszerben rögzítik.

Oktatásstatisztika

Mind a köznevelési, mind a felsőoktatási területen az adminisztratív források maximális kiaknázásával valósul meg a hivatalos statisztikai adatelőállítási tevékenység. A KIR és FIR szakrendszerekhez kapcsolódó statisztikai modulok (KIR-STAT, FIR-STAT) a lehető legteljesebb mértékben integráltak a párhuzamosságok és felesleges adatszolgáltatói terhek elkerülése érdekében, mely az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint jó gyakorlat. Egy adatot az adatszolgáltatóknak csak egyszer, egy helyen kell megadni.

A szakrendszerekből automatikusan töltődnek át adatok a statisztikai modulokba, ahol azok az adatszolgáltatók által kitöltött kérdőíven gyűjtött adatokkal, képzett mutatókkal egészülnek ki. A személyekre vonatkozó statisztikák teljes harmonizációja megvalósult ily módon.

Az adatszolgáltatói terhek mérése megoldott, a kérdőívek kitöltésére fordított idő megadása kötelező.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során szerzett tapasztalatok alapján jó gyakorlatként azonosította az OH hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamatait támogató menedzsment eszközök (pl. ügy- és projektkövető szoftver, JIRA) használatát. A támogató folyamatok közül az informatikai folyamatokra szolgáltatáskatalógus áll rendelkezésre.

Kulturális statisztika

A szakstatisztikát érintően adminisztratív adatforrások nem állnak rendelkezésre, kizárólag adatgyűjtésekkel tudják az adatigényeket biztosítani. Az adatszolgáltatói visszajelzéseket figyelembe veszik az adatfelvételek tervezése során, például az OSAP 1449. és 1447. sz. jelentések összevonásra kerültek, az OSAP 1445. sz. adatgyűjtés határidejét az OSAP 1438. határidejéhez igazították az adatszolgáltatások megkönnyítése érdekében.

Az adatszolgáltatói terheket mérik, minden kérdőív esetében a kitöltésre fordított időt rögzíteni szükséges.

A megfelelő erőforrások hatékony felhasználásra jó példa a kulturális statisztikai adatszolgáltatásra kifejlesztett egységes KultStat alkalmazás, amelyet az érintett szakterület adatszolgáltatói, -feldolgozói és -továbbítói, valamint a minisztérium közösen használnak. Valamennyi kulturális statisztikai adatgyűjtést az egységes rendszer támogatja, ezen felül a regisztrációhoz nem kötött felületen az adatok publikálása is megvalósul.

A rendelkezésre álló dokumentumok, valamint a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az értékelt szervezet magas szintű megfelelést mutat a hatékony működés elv több ismérének. Ugyanakkor hiányosságként értékelte a hivatalos statisztikai tevékenység és a támogató folyamatok nem kellő dokumentáltságát, valamint az adatfelvételeknek nem a kapcsolódó erőforrásokkal, hasznosulásukkal együtt megvalósuló tervezését.

6.1 A statisztikai adatfelvételek tervezése során az adatszolgáltatói teher csökkentése, illetve a Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési hatékonysága érdekében az adatforrások felmérése és a statisztikai adatfelvételek ezek alapján történő rendszeres felülvizsgálata a hivatalos statisztikai tevékenység integrált része.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A vizsgált szervezet az OSAP tervezése során megvizsgálja és értékeli az elérhető adatforrásokat, a rendelkezésre álló adminisztratív források statisztikai célú felhasználása kiemelt szempont. Az adatszolgáltatói visszajelzések alapján rendszeresen felülvizsgálják az adatgyűjtéseket, több felvételt módosítottak, ésszerűsítettek ezek figyelembevételével. Az eljárás során tapasztaltak alapján az adatfelvételekben párhuzamosságok, túlzott adatszolgáltatói terhet jelentő kötelezettségek nem fordulnak elő.

Mivel a statisztikai adatok és az adminisztratív nyilvántartások kezelése is az értékelt szervezet, illetve a háttérintézmények felelősségi körébe tartozik, a lehetőség adott, hogy a statisztikai célú adatfelhasználás elősegítése érdekében javasolják a nyilvántartások tartalmának módosítását.

Az adatszolgáltatói terhek mérésére az oktatásstatisztikai, valamint a kulturális statisztikai adatfelvételek esetében kerül sor. Kevésbé jellemző a kérdőíves adatgyűjtés, de ahol előfordul, ott bevezetésük előtt előzetesen tesztelik azokat.

6.2 A statisztikai szervezetek egyensúlyra törekednek az elérni kívánt minőség, a felhasználandó erőforrások mennyisége és az adatszolgáltatói terhek nagysága között.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az eljárás során megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a statisztikai adatfelvételek tervezése során az elvárt minőség, az adatszolgáltatói terhek és a kapcsolódó erőforrások komplex tervezése, illetve utólagos értékelése a legritkább esetben valósul meg. A hivatalos statisztikai tevékenység elkülönült tervezése az alapfeladatokba való nagyfokú beágyazottsága miatt nehézségekbe ütközik, egyedül az oktatásstatisztikában van erre kialakult gyakorlat. Az adatszolgáltatói terhek

mérése nem teljes körű, a terhek előzetes mérlegelése még ritkább. Ennek háttérében az állhat, hogy az adatfelvételek végrehajtásáért jellemzően a háttérintézmények felelnek, számukra jogszabályi kötelezettség a feladatok ellátása. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint ennek a funkciónak koordináltan, a minisztérium szintjén lehetne érvényt szerezni.

6.3 A statisztikai szervezetek az alkalmazott IT eszközöket a lehetséges mértékben harmonizálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az önértékelő kérdőívben és a kapcsolódó dokumentumokban megadott információk, valamint a helyszíni látogatáson tapasztaltak alapján az Akkreditációs Bizottság úgy látja, hogy a szakmai lehetőségek szerint jelentős mértékben megvalósult a hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamatot támogató IT-rendszerek harmonizációja. Egyrészt adott szakstatisztikai területen létezik minden felvételt egységesen támogató adatgyűjtő és –feldolgozó rendszer (pl. KultStat), ami egyben biztosítja az adatok publikálásának is az online felületet. Másrészt léteznek a szakrendszerekkel integrált megoldások (pl. KIR-STAT, FIR-STAT), amelyek kiküszöbölik a párhuzamosságot, az esetleg felmerülő redundanciát a működésből.

Az informatikai fejlesztések – a minisztérium koordinációja mellett – ágazati szinten összehangoltan valósulnak meg, az érintett szervek együttműködésével. A tervezett új fejlesztések tekintetében még inkább előtérbe került az egységes, harmonizált alkalmazások létrehozása (pl. EESzT, eHVB).

6.4 A statisztikai szervezetek a szakmai és támogató tevékenységeket megfelelően dokumentálják és vezetői eszközökkel nyomon követik a transzparencia és vezetői döntéstámogatás érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezet végrehajtja a jogszabályi előírásokban rögzített, kötelező dokumentációs feladatokat. A hivatalos statisztikai tevékenység szakmai és támogató folyamatainak megfelelő dokumentációja, korszerű folyamatmenedzsment eszközökkel való monitorozhatósága az átlátható, reprodukálható változtatások érdekében egyes intézményekben, szigetszerűen áll rendelkezésre.

Időközönként, egyes területeken készülnek vezetői beszámolók a hivatalos statisztikai tevékenységről, erre vonatkozó egységes előírás vagy gyakorlat nem található.

7. Minőség iránti elkötelezettség

A minisztérium és háttérintézményei a hivatalos statisztikai tevékenység ellátása során elkötelezettek a statisztikai termékek és folyamatok minőségének folyamatos fejlesztése mellett. Elsősorban a háttérintézményekben működnek a minőségirányítási, minőségellenőrzési rendszerek, az egyes statisztikákra elkülönülten, ezért az Akkreditációs Bizottság hiányosságként értékelte, hogy a minisztérium részéről nem jelenik meg a minőségi elvárásokkal kapcsolatos átfogó szabályozó.

A minőségügyi keretrendszer egyes elemei a gyakorlatban működnek, leggyakrabban az adatbegyűjtés és adat-előkészítés folyamatszakaszokra vannak érvényben a minőség mérésére, értékelésére, a minőség javítására vonatkozó eljárások. Dokumentálásuk a folyamatokat támogató informatikai rendszerekben valósul meg.

A statisztikai adatelőállítás folyamatának, illetve a statisztikai termékeknek a minőségére vonatkozó elvárásait nem tervezik. A termékek minőségét mérik, értékelik, dokumentálásuk jellemzően az OSAP teljesülési kérdőívében szereplő önértékeléssel valósul csak meg.

A statisztikai termékek minőségéről számszerűsített vagy szöveges formában tájékoztatást a felhasználók számára az egyedi adatkiadások során nyújtanak.

Egészségügyi statisztika

A minőségmenedzsment folyamata átfogóan nem került definiálásra, a minisztérium és háttérintézmények viszonylatában nem szabályozott a minőségi elvárások érvényre juttatása. A háttérintézmények vonatkozásában eltérő gyakorlatok valósulnak meg, a NEAK és NNK gyakorlatát kevésbé jellemzi a minőségügyi keretrendszer elemeinek egyértelmű rögzítése, dokumentálása. Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként kiemeli, hogy az ÁEEK rendelkezik minőségpolitikával, az abban megfogalmazott célok elérése érdekében – az egészségügyi ágazati humánerőforrás monitoring rendszerére, beleértve a hivatalos statisztikai adatelőállítási folyamatot is – ISO 9001:2015 szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszert működtet, a minőségbiztosítás keretén belül éves auditra kerül sor, az esetleg feltárt hiányosság esetén a folyamatok javítására az intézkedési tervnek megfelelően kerül sor.

A szervezeteken belül a minőségirányítás felelősségi rendje követi az általános feladatellátását, van, ahol a belső ellenőrzésért felelős szervezeti egységhez van delegálva a hatáskör, de nem kimondottan a statisztikai folyamatokra.

Az önértékelő kérdőíven megadott információk és a helyszíni látogatás során elhangzottak alapján az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy az adatelőállítás folyamatába – jellemzően az adatgyűjtés és adat-előkészítés folyamatszakaszokra – be vannak építve minőségellenőrzések (pl. beérkezési arány vizsgálata, outlierok szűrése), a minőség mérését és értékelését követően a szükséges minőségjavítási intézkedések megtörténnek. Nemzetközi adatszolgáltatásokhoz kapcsolódóan előfordul minőségjelentés készítése.

A statisztikai termékek minőségével kapcsolatos elvárásokat jellemzően nem tervezik, mérésükre és értékelésükre általában ad hoc módon kerül sor (pl. konzisztencia-vizsgálat előző időszak adatai alapján), a minőségi hiányosságok észlelése esetén a termékek minőségének javítását is ad hoc alapon végzik. A felhasználók számára az előállított statisztikák minőségi összetevőiről értékelést, tájékoztatást inkább csak az egyedi adatkiadásokhoz kapcsolódóan adnak a felhasználók számára, az ÁEEK szöveges kiadványaiban hozzáférhető néhány minőségre vonatkozó információ.

Oktatásstatisztika

Az EMMI részéről a statisztikai adatelőállítási folyamatot érintően elsősorban az új rendszerek esetében jelenik meg fokozottan a minőség-ellenőrzés igénye, erre vonatkozó szabályozás az éves tanügyi rendeletekben jelenik meg (például 14/2017. és 13/2018. EMMI rendelet).

Az Oktatási Hivatalban a statisztikai tevékenységre is kiterjed a szakrendszerekre kialakított minőségirányítási kézikönyv, amelyben a folyamatok, a felelősségi rend pontosan rögzítésre került, dokumentált formában. Az érvényben lévő ellenőrzési nyomvonal, kockázatértékelés kiterjed a statisztikai tevékenységre is.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a statisztikai adatelőállítást támogató informatikai rendszerekbe beépítésre kerültek a minőségellenőrzés eszközei, lehetőség van a folyamatok minőségét folyamatában monitorozni, mérni, értékelni (pl. teljeskörűséget), a szükséges minőségjavítási intézkedéseket megtenni, évente sor kerül az adatelőállítás átfogó értékelésére. Az adatszolgáltatók felé visszacsatolásra kerülnek a minőségellenőrzés tapasztalatai.

Az előállított statisztikai termékekre vonatkozó elvárások előzetes szisztematikus és dokumentált tervezésére nem kerül sor, a minőségi összetevők mérését és értékelését megvalósítják. A felhasználókat a termékek minőségéről nem tájékoztatják.

Kulturális statisztika

A minisztérium statisztikusi referens munkaköréhez kapcsolódnak a minőségirányítást érintő feladatok. Az új KultStat adatgyűjtési rendszer a gyakorlatban biztosítja a folyamatba épített minőségi kontrollt, riportokkal támogatva. Az adatelőállítás teljes folyamata alatt – az adatszolgáltatói kör kijelölésétől az adat-előkészítés lezárásáig – kétszintű ellenőrzési rendszer működik. Adathiány, adathiba feltárása, összefüggés-ellenőrzések nyomán sor kerül az adatszolgáltatóval történő konzultációra is.

A feldolgozást követően az összesített adatokat különböző területi aggregáltsági szinteken vizsgálják. Utólagos ellenőrzés keretében a KSH T-STAR (településsoros adatbázis) ellenőrzési listáját is futtatják a kiugró adatok kiszűrése érdekében.

Vannak előre tervezett minőségi elvárások, például az elvárt megvalósulás tekintetében a tervezett beérkező jelentésszámot a közhiteles nyilvántartásokban szereplő, kötelező feladatot ellátók számánál 10%-kal magasabb értékben (a tevékenységet nem alaptevékenységként, de jelentős volumenben végző szervezeteket figyelembe véve) határozzák meg előzetesen.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során tapasztaltak alapján úgy értékeli, hogy az értékelt szervezet a minőség iránti elkötelezettség elv ismérveinek részben felel meg, álláspontja szerint a magasabb szintű megfeleléshez szükséges, hogy a minisztérium és háttérintézményei között a minőségmenedzsment folyamata, a minőségi elvárások kerüljenek definiálásra, dokumentálásra. A hivatalos statisztikai tevékenység során előállított statisztikai termékekkel szembeni minőségi elvárásokat szisztematikusan tervezni, dokumentáltan értékelni, illetve a termékminőségre vonatkozó információkat a felhasználók felé megfelelően kommunikálni kell.

7.1 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét nyilvánosan hozzáférhető keretrendszer definiálja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezetben a minőségmenedzsment folyamata nincs definiálva, írásban nem került rögzítésre. Átfogó keretrendszer nem áll rendelkezésre, a hivatalos statisztika előállításában közreműködő háttérintézmények szintjén léteznek egyedi gyakorlatok, eltérő módon és mértékben.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként tekint az ÁEEK minőségpolitikájára, az abban megfogalmazott célok elérése érdekében működtetett, ISO 9001:2015 szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszerre, illetve az OH minőségbiztosítási kézikönyveire.

A háttérintézmények gyakorlatában a minőségmenedzsment eszközök bizonyos köre rendelkezésre áll, a munkatársak számára ezek ismertek, a gyakorlatban alkalmazzák.

7.2 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti, működési szabályok támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az eljárás során megismert dokumentumok alapján az Akkreditációs Bizottság álláspontja az, hogy kifejezetten a minőségbiztosítással összefüggésben a felelősségi rendre vonatkozó szabályozás nincs a szervezetben, sem a háttérintézmények többségében.

A minőségmenedzsmentre az általános feladatellátásra vonatkozó szabályozás, szervezeti és vezetői felelősségi rend az irányadó, ezek a vonatkozó SzMSz-ekben, ügyrendekben megtalálhatók. A minőséggel kapcsolatos elvárások jellemzően nincsenek rögzítve a minisztérium és háttérintézményei viszonylatában. A minőség iránti elkötelezettség és a minőséggel szembeni követelmények a statisztikai munkavégzés során érvényesülnek.

Az adatelőállítás során működtetett IT-rendszerekben a beépített ellenőrzések, javítások elősegítik a minőségmenedzsment gyakorlati megvalósulását.

7.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során tapasztaltak alapján megállapítható, hogy a minisztérium és a hivatalos statisztikai tevékenységben közreműködő háttérintézmények nem tervezik az adatelőállítási folyamatok minőségi elvárásait. Ugyanakkor a teljesülést mérik (leggyakrabban a teljeskörűséget), léteznek folyamatba épített monitoring megoldások, amelyek lehetővé teszik a minőségellenőrzést és a folyamatokba való szükséges beavatkozások végrehajtását.

Az adatgyűjtés és adat-előkészítés folyamatszakaszokra erős minőségi kontroll működik. Az informatikai alkalmazásokba beépített kitöltést segítő szabályok, ellenőrzési (pl. összefüggésekre, kiugró értékekre) szabályok, riporting funkciók, az adatszolgáltatókkal való adategyeztetések mind a minőségjavítást szolgálják.

A folyamatok minőségellenőrzési gyakorlata és a tervezés hiányossága együttesen azt eredményezik, hogy az előállított termékek néhány minőségi összetevője, leggyakrabban az időszerűség háttérbe szorul a folyamatminőségi szempontok érvényre

juttatásával szemben. A jövőben a folyamatok fejlesztését, áttervezését célszerű a különböző minőségi összetevők értékelésére alapozva megvalósítani.

7.4 A statisztikai adatelőállítási folyamat termékeinek minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a termékminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során megismert dokumentumok és az ismertett gyakorlat alapján megállapítható, hogy a minisztérium és háttérintézményei a statisztikai tevékenység során előállított termékek minőségével kapcsolatos elvárásokat nem tervezik. A gyakorlatban léteznek elvárt szintek, például a teljes körű beérkezési arány, ugyanakkor ezek nem dokumentáltak. A termékek előállítása során mérik és értékelik a minőséget és szükség szerint sor kerül intézkedésekre a minőség javítása érdekében.

A kialakult gyakorlat alapján általánosságban megfigyelhető, hogy a pontosság tekintetében törekednek minél magasabb szint elérésére, ezért jellemzően végleges adatok publikálására kerül sor.

7.5 A statisztikai termékekre vonatkozó minőségi információkat a felhasználók felé megfelelő módon kommunikálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság álláspontja, hogy a statisztikai termékek minőségéről számszerűsített és szöveges értékelés, tájékoztatás alig érhető el a felhasználók számára. Néhány elemző kiadvány és táblázatos adatközlés tartalmaz minőségi összetevőkre vonatkozó információkat (pl. relevancia, pontosság tekintetében), illetve az egyedi adatkidadásokhoz kapcsolódnak rendszeresen az adatok minőségét érintő magyarázatok.

Nem alakult ki a minőségjelentések készítésének gyakorlata, a felhasználók számára a legfontosabb információk hozzáférhetővé tétele indokolt lenne.

8. Megalapozott módszertan

A minisztérium és háttérintézményei minőség iránti elkötelezettségének megfelelően a hivatalos statisztikák megalapozott módszertanokra épülnek, mind a hazai, mind a nemzetközi kötelezettségekhez illeszkednek. A hivatalos statisztika előállítása során használt módszertanok jellemzően azon folyamatszakaszokra dokumentáltak, amelyek IT-rendszerekkel támogatottak és maga az alkalmazás biztosítja ezeket. Azonban a

módszertani információk strukturált formában jellemzően nincsenek dokumentálva, illetve azok a felhasználók számára korlátozottan hozzáférhetők.

A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak és osztályozások döntően jogszabályokban rögzítettek, hozzáférhetőségük elsősorban az adatszolgáltatók számára biztosított, a felhasználók részére korlátozottan állnak rendelkezésre. A leggyakrabban használt osztályozások (pl. FEOR, TEÁOR) nemzetközi megfeleltethetősége biztosított, de alkalmaznak kimondottan nemzetközi osztályozásokat (pl. ISCED, COFOG) is.

A statisztikai adatfelvételek tervezése, az adatelőállítási folyamatok felvételi keretekre épülnek, amelyekhez az inputot jellemzően ágazaton belüli közhiteles nyilvántartások, kötelező regisztráltatással működő szakrendszerek, hatósági eljárással együtt naprakész információval bíró intézménytörzsek biztosítják.

Tervezett és nem tervezett revíziókat jellemzően nem hajtanak végre, a publikált adatok véglegesnek tekinthetők. Utólagos módosításra vagy a teljes körű, 100%-os pontossággal rendelkező adatok okán nincs szükség, vagy az inputként használt nyilvántartás, illetve az adatgyűjtő rendszer sajátosságai miatt nincs rá lehetőség.

Egészségügyi statisztika

A szakstatisztika által használt fogalmak jogszabályokban rögzítettek, a hazai normáknak ezáltal mindenképp megfelelnek. A nemzetközi kötelezettségekhez könnyen illeszthetők, lévén a nemzetközi szervezetek részéről használt meghatározások megengedőbbek. Az adatszolgáltatók számára online hozzáférhetők a felvételekben használt fogalmak, definíciók, ezeket a kérdőívek kitöltési útmutatói tartalmazzák.

Ágazati szinten felmerült harmonizációs igény a használt fogalmak és kódkészletek vonatkozásában, például az orvostechikai eszközök esetében, amelyre a GS1-gyel való stratégia együttműködés keretében, minden érintett háttérintézmény bevonásával – az eszközökre és a gyógyszerekre is – tervezik a megoldást, a kapcsolódó folyamatszabályozással együtt.

A nagy osztályozási rendszerekben történő változás nyomán, pl. új BNO bevezetésével összefüggésben ritkán előfordul tervezett revízió, a háttérintézmények részéről megfogalmazódott igény arra vonatkozóan, hogy a minisztérium koordinálásával egységesen történjenek meg ezek.

Az ÁEEK esetében az OSAP 1477. adatfelvételt érintően szükséges lenne a használt nomenklatúrák legújabb változatára áttérni (pl. TESZOR).

Oktatásstatisztika

A hazai és nemzetközi módszertanok, a használt fogalmak és osztályozások megfeleltethetősége biztosított.

Az OH kezelésében lévő adatok előállításához kapcsolódó módszertanok sokrétűen dokumentáltak (pl. útmutatók, kézikönyvek formájában, adatszolgáltatás változásait, cellazárolásokat, a cellák formátumát, kapcsolódó sűgőt, összefüggés-ellenőrzéseket leíró dokumentáció), azokat rendszeresen frissítik és az adatszolgáltatók számára többféle csatornán is hozzáférhetővé teszik (hírlevél, internet).

Kulturális statisztika

Az adatszolgáltatók számára minden kérdőívhez részletes kitöltési útmutató készül, amely tartalmaz fogalommagyarázatot, definíciókat, jogszabályi hivatkozásokat. A dokumentáció évente felülvizsgálatra kerül.

A szakstatisztika az adatfelvételeiben nem alkalmaz statisztikai osztályozásokat.

Az Akkreditációs Bizottság a rendelkezésre álló dokumentumok, valamint a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján megállapította, hogy a minisztérium – a hiányzó folyamatleírások és a felhasználók számára korlátozottan hozzáférhető módszertani információk okán – részben felel meg a megalapozott módszertan elvben foglaltaknak.

8.1 A statisztikai adatelőállítási folyamatban fejlesztett és alkalmazott módszertanok hazai, illetve nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz illeszkednek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet felelősségi körébe tartozó hivatalos statisztikák módszertana megfelel a hazai és nemzetközi normáknak. Az alkalmazott módszertanok többsége az adat-előkészítés és feldolgozás folyamatszakaszokra áll rendelkezésre, lévén a háttérintézmények felelősségi köre jellemzően ezekre terjed ki.

Léteznek szakterület-specifikus módszertanok, amelyet ágazaton belüli szakmai egyeztetés keretében alakítanak ki (pl. a rákos betegek számára a diagnózis és a gyógyszerkiadás összefüggéséből határozták meg a számbavétel módszerét).

8.2 A hivatalos statisztikai információk előállítása során alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentáltak, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az adatelőállítás során alkalmazott módszerek dokumentálása jellemzően a folyamatokat támogató informatikai rendszerekben valósul meg. Illetve az adatszolgáltatók számára készülnek részletes kitöltési útmutatók, segédletek, ezeket rendszeresen frissítik.

Az Akkreditációs Bizottság hiányosságként értékelte, hogy az alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentálva jellemzően nem hozzáférhetőek a felhasználók számára.

8.3 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak a hazai, illetve nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, dokumentáltak, és a felhasználók számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A hivatalos statisztika által használt fogalmak az esetek többségében jogszabályok által meghatározottak, egyéb esetekben ágazati szintű egyeztetések nyomán alakítják ki őket. A nemzetközi terminológiával az összhang biztosított.

Az adatfelvételekben és a közzétételben használt fogalmak strukturált dokumentálása nem történik meg, hozzáférhetőségük pedig a leggyakrabban kizárólag az adatszolgáltatók számára biztosított. Az Akkreditációs Bizottság meglátása szerint ez összefügg a felhasználók számára közzétett egyéb információk hiányosságaival és széttagoltságával.

8.4 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott statisztikai osztályozások definiáltak, a hazai és nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, és a nyilvánosság számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A vizsgált szervezet felelősségi körébe tartozó adatfelvételek az ismert hazai statisztikai nomenklatúrákat használják, a kulturális statisztika nem alkalmaz statisztikai osztályozást. Használatban vannak nemzetközi osztályozások, amelyek széles körben elfogadottak a hazai gyakorlatban is.

A vonatkozó információk elsődlegesen az adatszolgáltatók számára hozzáférhetőek, a felhasználók számára közzétételük közvetlenül nem valósul meg.

8.5 A statisztikai adatfelvételek tervezését, a statisztikai adatelőállítási folyamatot az adatfelvételi célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai adatfelvételek tervezése, az adatelőállítási folyamatok felvételi keretekre épülnek, amelyekhez az inputot jellemzően ágazaton belüli közhiteles nyilvántartások, kötelező regisztráltatással működő szakrendszerek, hatósági eljárással együtt naprakész információval bíró intézménytörzsek biztosítják.

8.6 Az adatrevíziók dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Tervezett és nem tervezett revíziókat jellemzően nem hajtanak végre, a publikált adatok véglegesnek tekinthetők. Utólagos módosításra vagy a teljes körű, 100%-os pontossággal rendelkező adatok okán nincs szükség, vagy az inputként használt nyilvántartás, illetve az adatgyűjtő rendszer sajátosságai miatt nincs rá lehetőség.

9. Adatvédelem

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának adatkezelése összességében megfelelően dokumentált, a szabályokat a munkatársak ismerik és alkalmazzák, az informatikai biztonság elvárt szintje biztosított.

Az értékelt szervezet biztonsági vezetője és informatikai biztonsági felelőse a Szervezetbiztonsági, Informatikai és Dokumentációs Főosztály vezetője.

A minisztérium rendelkezik – az időközben bekövetkezett szervezeti változások átvezetése végett jelenleg átdolgozás alatt álló – Informatikai Biztonsági Szabályzattal, adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzattal.

A minisztérium egyedi statisztikai adatokat a kulturális szakterületen kezel, ahol azok védelme biztosított, mert a KultStat rendszer adminisztrátora egyúttal a statisztikus. A többi szakágazat esetében a minisztérium statisztikai adatelőállításban érintett munkatársa vagy vezetője jellemzően már feldolgozott, rendszerezett statisztikai adatokkal dolgozik. Abban az esetben, ha szükséges a hozzáférés a háttérintézmények önálló informatikai rendszereihez (pl. KIR-STAT), azt az utóbbiak felelősei biztosítják részükre.

A háttérintézményeknél az egyedi adatokhoz történő hozzáférés, jogosultságkezelés szabályozott, valamennyi szervezet rendelkezik megfelelő nyilvántartással. Valamennyi háttérintézménynek van informatikai biztonsági szabályzata, valamint adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzata. A munkatársak ez irányú képzése, továbbképzése biztosított.

A szervezeten belül, illetve az adatelőállításban közreműködő háttérintézményeknél a statisztikai adatok kezelésének és kiadásának rendjére elkülönült szabályozás nincs, a közérdekű adatokra vonatkozó szabályozás irányadó.

A közzététel során a háttérintézmények alkalmaznak felfedés elleni védelmet.

A minisztérium az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint az adatvédelem elvében foglalt ismérvek elvárásainak megfelel.

9.1 A statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét megfelelő működési szabályok garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezet nem rendelkezik külön, a statisztikai adatok kezelésére vonatkozó belső szabályozással. Az adatvédelemről és adatbiztonságról általában a 48/2013. (XII.16.) EMMI utasítás tartalmaz rendelkezéseket.

A közérdekű adatok megismerésére a 17/2012. (XI.16.) EMMI utasítás, közzétételére a 22/2012. (XII.18.) EMMI utasítás tartalmaz rendelkezéseket, ennek keretei között történik a statisztikai adatok kiadása is.

A minisztérium érintett munkatársai a gyakorlatban nem írnak alá külön a statisztikai adatok védelmére vonatkozó titoktartási nyilatkozatot, viszont kötelezően részt vesznek az adatvédelemre vonatkozó belső oktatásokon.

9.2 Az adatok védelmét felfedés elleni védelmi módszertanok biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet és háttérintézményei gondoskodnak az adatok felfedés elleni védelméről. Ez megvalósulhat – intézménytől függően – az adatok forrásaként működtetett informatikai szakrendszerek, adatbázisok hozzáférési jogosultságainak kezelése/korlátozása segítségével, a statisztikai adatbázisok struktúrájának kialakításával (aggregálás), anonimizálással, cellaelnyomással, az összekapcsolást lehetővé tevő azonosítók elkülönített tárolásával.

Statisztikai adatok kiadása előtt van – különböző szintű – vezetői ellenőrzés.

9.3 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét szabályozott, informatikai biztonsági munkafolyamatok és azok technológiai fejlődéssel lépést tartó, folyamatosan karbantartott eszközei és szabályai garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet informatikai biztonsági szabályzata 2014-ben keletkezett, az azóta bekövetkezett szervezeti változások miatt felülvizsgálata jelenleg is zajlik.

A minisztérium részére informatikai szolgáltatásokat a 309/2011. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a NISZ Zrt. biztosít. Erre figyelemmel az IT biztonság felügyelete is megoszlik a NISZ Zrt. és a minisztérium között. Az informatikai biztonsági feladatokat a Szervezetbiztonsági, Informatikai és Dokumentációs Főosztály vezetője látja el.

A minisztérium munkatársa közvetlenül csak a KultStat alkalmazásban kezel egyedi statisztikai adatokat, a rendszer önmagában biztosítja az elkülönült és biztonságos informatikai környezetet. A szakterület statisztikusa egyúttal a KultStat adminisztrátora, országosan és valamennyi adatszolgáltató és feldolgozó vonatkozásában kezeli és nyilvántartja a jogosultságokat. A KultStat üzemeltetője az Országos Széchényi Könyvtár, utóbbi az alkalmazást is érintő informatikai biztonsági irányítási rendszert alakított ki.

Más szakterületek hivatalos statisztikával foglalkozó minisztériumi munkatársai a szervezet általános mapparendszerében tárolnak adatokat. Jelenleg a meglévő biztonsági előírások alkalmazásával az adatvédelem megfelelően biztosítható.

9.4 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét megfelelő fizikai biztonsági eszközök és intézkedések biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezetnél a 45/2015. (IX.18.) EMMI utasítás tartalmazza a Biztonsági Szabályzatot, amely kitér valamennyi fizikai, személyi, adminisztratív és elektronikus biztonsági intézkedésre, amit alkalmazni kell.

A minisztérium biztonsági vezetője a Szervezetbiztonsági, Informatikai és Dokumentációs Főosztály vezetője.

Összességében az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította, hogy az informatikai feladatok felelőse egyúttal a biztonsági kérdések felelőse is, így a két terület közötti információáramlás részletekbe menőkig biztosított.

A különböző háttérintézmények esetében is megalkotásra kerültek azok a szabályozók, amelyek létesítményvédelmi, fizikai biztonsági oldalról garantálják az adatokhoz történő illetéktelen hozzáférés megakadályozását.

10. Relevancia

Az EMMI törekszik arra, hogy a gyűjtött információk alkalmasak legyenek az alapvető társadalmi folyamatok jellemzésére. A minisztérium elsősorban a szakpolitika számára szolgáltat releváns adatokat, emellett más felhasználók igényeit is igyekszik kielégíteni. Ugyanakkor a minisztérium nem határozza meg pontosan a potenciális felhasználói körét. Az adatfelvételek tartalmát elsősorban jogszabályok és a korábbi évek gyakorlata határozza meg. A minisztérium nem méri fel a felhasználók igényeit, a közzétett adatokkal való elégedettségüket. A minisztérium kormányzati központi honlapján a statisztikai adatoknak csak egy rendkívül szűk köre található meg, ezek letöltési adatait nem vizsgálják. A statisztikai termékek és a statisztikai tevékenységgel kapcsolatos tájékoztató információk elsősorban a háttérintézmények, a KSH, valamint a nemzetközi szervezetek honlapjáról érhetőek el a nyilvánosság számára. Emiatt a külső felhasználók számára nehézkes a tájékozódás. A nyilvánosságra hozott statisztikai termékek jellemzően elektronikus formában, előre definiált, statikus táblaszerkezetekben kerülnek közzéadásra.

Egészségügyi statisztika

Az egészségügyi szakterületen elsődleges cél az ágazati felhasználói igények kielégítése, ennek relevanciájáról a minisztérium az egészségügyi háttérintézményekkel közvetlenül egyeztet. Az adatfelvételeket alapvetően a jogszabályok határozzák meg. A jogszabályi kötöttség miatt a rendszer nem tud elég gyorsan reagálni a megváltozott felhasználói igényekre. Az ÁEEK-nak, NNK-nak nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettsége van az Eurostat, WHO, OECD felé, a kiküldött statisztikai adatok megfelelnek a nemzetközi szervezetek igényeinek. További speciális felhasználói csoportok (diákok, kutatók, média) igényeinek kielégítése egyedi megkeresések alapján történik, felhasználói igény- és elégedettség felmérést azonban nem végeztek. Az NNK a honlapról történő letöltöttséget vizsgálja a felhasználói igények megismeréséhez. Az egészségügyi háttérintézmények honlapján elsősorban kész táblázatok formájában jelennek meg a hivatalos statisztikai adatok. Az adatvédelmi szabályok mellett, valamint az adott statisztika pontosságának figyelembe vételével igyekeznek a felhasználói igényeknek megfelelő részletettséggel közzétenni a gyűjtött információkat.

Oktatásstatisztika

Az adatfelvételeket, azok adattartalmát a jogszabályok határozzák meg. Jogszabályváltozás esetén az éves tervezési/fejlesztési ciklus során van lehetőség új változók bevezetésére vagy az elavultak törlésére, erről az OH a minisztériummal egyeztet. Az OH saját honlapján jogszabályban meghatározott módon és formában teszi

közzé az adatokat, azonban nem különül el a statisztikai adat és a közérdekű/közérdekből nyilvános adat nyilvánosságra hozatala. Ezen kívül a KSH, illetve a nemzetközi szervezetek is publikálnak közneveléssel, felsőoktatással kapcsolatos hivatalos statisztika adatokat. Az OH a nemzetközi szervezeteknek tematikus felmérések (PISA, TIMSS, PIRLS) statisztikai adatait is továbbítja. Más speciális felhasználói csoportok (diákok, kutatók, szakmai testületek, sajtó) igényeinek kielégítése egyedi megkeresések alapján történik. Részletes felhasználói igény- és elégedettség felmérést nem végeztek, de az adatkérések jellegét, gyakoriságát vizsgálják a felhasználói igények megismeréséhez. Az adatvédelmi szabályok mellett minél részletesebb megjelenítésre töreksenek, folyamatosan bővítik a közzétett adatok körét, részletezettségét.

Kulturális statisztika

A kulturális szakterülethez tartozó kérdőívek tartalmát a minisztérium szakmai főosztálya a háttérintézményekkel együttműködve évente felülvizsgálja. A jogszabályi, intézményi, valamint a módszertani változások miatt elavult kérdések módosításra, törlésre kerülnek. Az adatfelvételekben közreműködő adatszolgáltatók egyben a legnagyobb felhasználói csoportot is jelentik, így már az adatgyűjtés során folyamatos visszajelzést kapnak a felhasználói igényekről. Statisztikai adatok az OSZK üzemeltetésében álló KultStat rendszerből Excel-táblák formájában a felhasználók számára elérhetők. Az EMMI és az NMI honlapjáról közvetlen link segítségével szintén elérhető a KultStat rendszer. Az OSZK Könyvtári Intézete is publikál a honlapján statisztikai adatokat. Nemzetközi szervezetek részére közvetlen adatszolgáltatás nem történik, a KSH küldi ki a kulturális terület adatait az Eurostat-nak. A kulturális statisztikai adatok statikus táblák formájában a KSH Stadat-rendszerében, valamint különböző évkönyvekben kerülnek publikálásra. A KultStat rendszerben lehetőség van részletesebb információk, mikrodatok közzétételére is.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint az EMMI a relevancia elvében foglalt ismérvekhez tartozó elvárásoknak részben felel meg.

10.1 A statisztikai szervezetek olyan adatokat gyűjtenek és publikálnak, amelyek fontosak a felhasználóknak a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatok megértése és nyomon követése szempontjából.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Elsősorban a szakpolitikai belső felhasználói igényei határozzák meg az előállítandó statisztikákat. Az adatfelvételek tartalmát jogszabályok és a korábbi évek gyakorlata határozza meg. A minisztériumnak csak korlátozott információja van a külső (potenciális) felhasználói csoportokról, azok igényeiről. A beérkező egyedi adatkérések alapján tud

erről tájékozódni, de nem méri fel rendszeresen és strukturáltan a felhasználói igényeket, elégedettséget. Az EMMI a statisztikai termelési folyamat előkészítő szakaszában vizsgálja, hogy relevánsak-e az adatok. Ez a folyamat a Stratégiai Főosztály által koordinált munkacsoport keretében a szakágazatok, a háttérintézmények és a KSH közreműködésével valósul meg az OSAP tervezési szakaszában.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a jobb megfelelés érdekében a minisztérium szélesebb körben azonosítsa a potenciális felhasználók csoportjait és az adatok hasznosulásának formáját. A minisztérium rendszeresen mérje fel az egyes felhasználói csoportok adatigényeit, azonosítsa ezen csoportok sajátos jellemzőit, a publikált statisztikai adatokkal való elégedettségüket. Az adatfelvételeket – a jogszabályi előírásokon túl – a felhasználói igényeknek való minél jobb megfelelés érdekében tervezzék. A rendelkezésre álló egyéb adatokat (pl. letöltési adatok, a jelenleg nem teljesített igények) széles körben hasznosítsák a felhasználói igények, a hasznosulás jobb megismerése érdekében.

10.2 Minden statisztikai adاتفelvételeknek létezik a nyilvánosság számára elérhető vagy más módon hasznosuló eredménye.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a végrehajtott adatfelvételeknek van hasznosuló eredménye, de ezek egy része belső szakmai elemzésekben, szakpolitikai döntés-előkészítő háttéranyagokban hasznosul. A minisztérium a hivatalos statisztikai adatokat, kiadványokat a kormányzati központi honlapján rendszeresen nem teszi közzé, a statisztikai adatoknak csak egy szűk köre található meg ezen a csatornán. Elsősorban a háttérintézmények saját honlapjáról érhetőek el a nyilvánosság számára a statisztikai adatfelvételek eredményei. Ezen kívül a KSH, illetve nemzetközi szervezetek közléseiben jelennek meg hivatalos statisztikai adatok. A minisztérium – szükség esetén a háttérintézmények bevonásával – rendszeresen teljesíti a külső felhasználók adatkéréseit is.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a minisztérium a rendelkezésre álló hivatalos statisztikai adatokat minél szélesebb körben hozza nyilvánosságra, tegye elérhetővé a külső felhasználók számára. Továbbá a Bizottság a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján úgy látta, hogy a felhasználók részére részletesebb információkat kell elérhetővé tenni a minisztérium kormányzati honlapján (pl. külön aloldalon) a hivatalos statisztikai adatok elérhetőségéről, akár közvetlen link segítségével biztosítva a háttérintézmények, valamint a KSH és a nemzetközi szervezetek honlapjának való könnyebb elérését.

11. Pontosság és megbízhatóság

Az EMMI elkötelezett abban, hogy az előállított statisztikák minél pontosabb és megbízhatóbb képet adjanak a megfigyelt társadalmi jelenségekről. Az adatfelvételek során a teljes sokaságról gyűjtenek adatokat, így a mintavételből adódó hibák nem fordulhatnak elő. Az EMMI dokumentáltan nem tűz ki előre pontossági, minőségi kritériumokat, a közzétett adatok pontosságáról, megbízhatóságáról, esetleges korlátairól a honlapján nem tájékoztatja a felhasználókat. Erre vonatkozó információk a háttérintézményeknél érhetők el.

Egészségügyi statisztika

Az egészségügyi szakterületen az adatfeldolgozás során a háttérintézetekben történik adattisztítás, validálás. Ez az esetek egy részében a rendszerbe beépített módon, automatikusan valósul meg. Ha a feldolgozás során kiderül, hogy az adatszolgáltató nem valós adatot közölt, akkor visszakérdeznek és javítják a hibát. A hibák megelőzése érdekében törekednek az adatfelvételek egyszerűsítésére, még az adatszolgáltatás során történő hatékonyabb ellenőrzések alkalmazására. Dokumentáltan előre azonban nem határozzák a statisztikai termékek pontossági, megbízhatósági kritériumait.

A kiadványokhoz kapcsolódó módszertani leírások tartalmaznak pontosságra vonatkozó információkat is, ahol releváns, megjelölve az adatforrásként használt nyilvántartást, annak esetleges korlátait. Az ÁEEK például a beruházási statisztika esetében a táblázatokhoz kapcsolódó szöveges megjegyzésben tájékoztatja a felhasználókat az adatszolgáltatókról, az adatfeldolgozásról, az eredmények értelmezésének korlátairól.

Oktatásstatisztika

A felsőoktatásban a teljes sokaságra vonatkozó adatokat gyűjtenek, így a mintavételi módszertanból adódó megbízhatósági paraméterek nem értelmezhetők. A felsőoktatási információs rendszerben közel 600 adatellenőrzési szabályt alkalmaznak, ez biztosítja a nyilvántartás adatminőségét. Vannak előre definiált hibahatárok, amelyek a statisztikából kizáró, vagy a statisztikát torzító hibát jeleznek vissza a felsőoktatási intézményeknek. A szabályok és hibahatárok a pontosságra és megbízhatóságra vonatkozó kritériumnak minősülnek.

A köznevelési statisztikában szintén vannak ellenőrzési szempontok beépítve a rendszerbe, az eljárás során pedig vezetői minőségértékelés történik a korábbi évek alapján, szakértői mérlegelés elve mentén. Tervezik az ellenőrzési szempontok bővítését, szakreferens által történő ellenőrzések beépítését további speciális területeken, mint

például a nemzetiségi oktatás, sajátos nevelési igény. A statisztikai termékek pontosságának ismérvei nem érhetők el a felhasználók számára.

Kulturális statisztika

A kulturális statisztika esetében nincsenek előre dokumentáltan meghatározva a statisztikai termékek pontossági, megbízhatósági kritériumai. A KultStat rendszeren keresztül az adatfelvételek során, az adatgyűjtés munkafolyamat részeként folyamatosan figyelik a beérkezési arányokat, ha szükséges, beavatkoznak a folyamatba (pl. adatszolgáltatók sürgetése), ezzel biztosítják a 100%-os beérkezési arányt. A rendszerben ellenőrző funkciók vannak beépítve, ezeket a minisztériummal, a szakterület képviselőivel közösen alakítják ki. Az adatgyűjtés lezárását követően átadják a teljes állományt a KSH-nak további ellenőrzésre, ha szükséges, szakértői szinten egyeztetnek a további javításokról. Az adatgyűjtést megelőzően képzéseket tartanak, részletes kitöltési útmutatókat állítanak össze az adatszolgáltatóknak, ami hozzájárul a pontosabb adatszolgáltatáshoz, megbízhatóbb statisztikai adatokhoz. Azonban a felhasználók számára nem érhetők el a statisztikai adatok pontosságára vonatkozó információk.

Az Akkreditációs Bizottság úgy ítéli meg, hogy a pontosság és megbízhatóság elvében foglalt ismérvek elvárásainak a minisztérium részben felel meg.

11.1 A statisztikai szervezetek meghatározzák a statisztikai termékek pontossági kritériumait.

Értékelés: Az ismérv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az EMMI dokumentáltan nem határoz meg előre pontossági vagy egyéb minőségi kritériumokat. A háttérszervezeteknél az adatok pontosságát és megbízhatóságát az adatfelvételi folyamatba beépítetten több ponton is ellenőrzik és rendszeresen felülvizsgálják, de ott sincsenek teljes körűen a pontossági kritériumok előre rögzítve, a pontosság, megbízhatóság vizsgálata nem előre meghatározott eljárás, módszertan, hanem kialakult gyakorlat szerint történik.

Az Akkreditációs Bizottság meglátása szerint hozzájárulna az adatok pontosságának és megbízhatóságának a növekedéséhez, ha a minisztérium a Hivatalos Statisztikai Szolgálat és a nemzetközi szervezetek gyakorlatát megvizsgálva létrehozna egy átfogó minőségpolitikát, ennek keretében a háttérintézményekkel közösen meghatároznák a statisztikai termékek minőségi indikátorait, pontossági kritériumait, előzetesen megtervezné azok elérendő értékeit, vizsgálná megvalósulásukat.

11.2 A statisztikai szervezetek tájékoztatják a felhasználókat az eredmények pontosságáról.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a felhasználók számára jelenleg nem állnak rendelkezésre a pontosságra vonatkozó információk, a minisztérium ezeket nem teszi közzé. Ennek előfeltétele lenne, hogy az előző ismervben leírtak értelmében kialakításra kerüljenek a pontossági kritériumok és megtörténjen azok rendszeres mérése. A háttérintézmények bizonyos esetekben a kiadványokhoz kapcsolódó tájékoztatókban, módszertani leírásokban informálják a felhasználókat az adatok pontosságáról, az eredmények értelmezésének korlátairól, de ezek az információk nem rendszerezett, strukturált formában kerülnek közzétételre. Sok esetben a felhasználók eseti adatigénylés során kapnak közvetlen tájékoztatást az előállított statisztikai termékek megbízhatóságáról, az adatok összehasonlíthatóságáról, ennek korlátairól.

Az ismervben foglalt elvárásoknak való jobb megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság szükségesnek tartja, hogy a minisztérium a háttérszervezetekkel közösen határozzon meg olyan minőségi követelményeket az előállított hivatalos statisztikai termékekre, amelyeket mérni, értékelni lehet és az ezzel kapcsolatos információkat a felhasználók számára – például rövid szöveges minőségjelentés formájában – tegye elérhetővé.

12. Időszerűség és időbeli pontosság

Az EMMI nem rendelkezik a statisztikai termékek közzéadási időpontját tartalmazó, nyilvánosan elérhető tájékoztatási naptárral. A minisztérium az adatokat általában azok rendelkezésre állását követően az engedélyezés, felsővezetői jóváhagyás után publikálja. A kormányzat központi honlapjáról elérhető statisztikai adatok éves frissítése azonban nem minden esetben történik meg. A honlapon a Dokumentumok menü alatt, adott témában legutóbb megjelent statisztikai kiadványok között vannak olyanok, amelyeknek több évvel korábbi a referenciái időszaka, pl. Oktatási pénzügyi adatok, 2015. Az időszerűségekre vonatkozó felhasználói igényeket nem vizsgálják.

Egészségügyi statisztika

Az egészségügyi statisztika területén a közzéadási időpontokat jellemzően jogszabály vagy a nemzetközi adatszolgáltatás időpontja határozza meg. Előzetesen megismerhető, nyilvános tájékoztatási program nincs. Az ÁEEK rendelkezik a statisztikai termékek előállításához kapcsolódó éves ütemtervvel, mely a rendelkezésre álló kapacitások egyenletes kihasználását figyelembe véve a rendszeres adatszolgáltatások határidőben

történő teljesítését célozza meg. Az ütemterv a nyilvánosság számára azonban nem érhető el és több esetben nem is releváns, mivel az adatszolgáltatásban szereplő statisztikák publikálása ténylegesen csak később, a szervezeten kívülálló körülményektől függ, mint pl. a beszámoló jóváhagyása. A beszámoló miniszteri jóváhagyásának, az engedélyezés folyamatának nincs minden esetben rögzített ütemterve, emiatt a megjelenés pontos időpontja ezen esetek egy részében előre nem ismert.

Oktatásstatisztika

A felsőoktatási statisztika esetében az adatfelvétel és azok közzététele a tanéveket, illetve tanulmányi féléveket követi. A legfrissebb adatok az adat jellegétől és az adatszolgáltatás módjától függően a tárgyidőszakot követő T+1–6 hónapban kerülnek publikálásra.

A köznevelési statisztika területén az adatközlés többszintű. A KIR rendszeren keresztül elsőként az adatszolgáltatók, az intézményfenntartók férnek hozzá jogosultságuk szerint, elsősorban a saját adataikhoz. A teljes adatállomány véglegesítését követően a külső felhasználók is rövid időn belül hozzáférnek a legfrissebb adatokhoz.

A felsőoktatási és a köznevelési statisztikáról egyaránt elmondható, hogy az adatelőállításához szükséges időt részletesen megtervezik, az adatfeldolgozási idő egyik adatfelvétel esetében sem indokolatlanul hosszú, a közlési időpontok nem esnek távol a tárgyidőszaktól. A statisztikai adatok közzétételét előzetesen ismertető, nyilvános tájékoztatási programjuk azonban nincs, és az időszerűsége vonatkozó felhasználói igényeket sem vizsgálják.

Kulturális statisztika

A kulturális statisztika esetében az adatok felvétele és a közlés időpontja között nincs az indokoltnál hosszabb időtartam. A statisztikai adatok az adatgyűjtési időszak lezárása után néhány hónapos feldolgozási folyamat, ellenőrzés, javítás után kerülnek közzétételre. A statisztikai adatok közzétételét előzetesen ismertető, nyilvános tájékoztatási program azonban nincs. Az új KultStat rendszertől és annak ellenőrzési mechanizmusaitól, illetve az adatszolgáltatók képzésétől várhatóan az adatszolgáltatás pontosabb lesz, és így még rövidebb idő alatt rendelkezésre fognak állni a közlésre alkalmas megbízható adatok. A KSH részére az EMMI–KSH között érvényben lévő megállapodás alapján évente július 15-ig kell az állományokat átadni. A megállapodás értelmében az előállított statisztikákat és a kapcsolódó statisztikai információkat a KSH teszi közzé. A KSH az általa közzétett statisztikai adatokat saját előírásai, a statisztikai információk közzétételére vonatkozó szabályzata alapján teszi meg.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint az EMMI az időszerűség és időbeli pontosság elvében foglalt ismérvekhez tartozó elvárásoknak részben felel meg.

12.1 Az adatok közzéi időpontja a lehető legközelebb van a vonatkozási időponthoz vagy időszakhoz.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a hivatalos statisztikai adatok éves közzétételének időzítésével kapcsolatban rendszeres tervezés nem történik. Ugyanakkor a háttérintézményeknél a statisztikai adatelőállításnak van egy kialakult és a gyakorlatban megfelelően alkalmazott folyamata, amely alapján megállapítható, hogy az adatfeldolgozási idő egyik adatfelvétel esetében sem indokolatlanul hosszú. Időnként előfordul, hogy a jelentések, beszámolók felsővezetői jóváhagyásának elhúzódása miatt később jelennek meg a statisztikák. Az időszerűségekre vonatkozó felhasználói igényeket nem vizsgálják, de a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján úgy tűnik, hogy a felhasználók tisztában vannak az adatközlések időzítésével.

Az elvben foglaltaknak való jobb megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság szükségesnek tartja, hogy egy előre kidolgozott ütemterv szerinti adatfeldolgozást követő ésszerű határidőn belül a közzététel mielőbb történjen meg. Az EMMI törekedjen az időszerűség – a vonatkozási idő és a közzététel időpontja között eltelt idő – javítására akár előzetes adatoknak a legszélesebb felhasználói kör számára hozzáférhetővé tételével is.

12.2 A hivatalos statisztikai adatokat tájékoztatási program szerint kitűzött időpontokban teszki közzé, amely naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

Az EMMI nem rendelkezik közzétételi naptárral, és a háttérintézményeknek sincs naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető tájékoztatási programja. Vannak speciális területek, például a kulturális szakterület, ahol a statisztikai adatokat a KSH teszi közzé a saját előírásai, a statisztikai információk közzétételére vonatkozó tájékoztatási naptára alapján.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy az EMMI hozzon létre a felhasználók számára nyilvános publikációs naptárat, amelyben a közzétételi időpontokat kizárólag statisztikai szempontok alapján, a jogszabályi előírásoktól függetlenül határozzák meg, és amelyből a felhasználók előre értesülhetnek a statisztikai információk rendelkezésre állásának tervezett időpontjairól. Ennek során vegyék figyelembe a felhasználók időszerűségekre vonatkozó igényeit is. A minisztérium honlapjáról legyen elérhető a KSH tájékoztatási

naptára a KSH honlapjára mutató link formájában, amennyiben csak a KSH teszi közzé adott szakterület statisztikai adatait.

13. Koherencia és összehasonlíthatóság

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy az EMMI elkötelezett abban, hogy az előállított hivatalos statisztikák önmagukban és időben konzisztensek, valamint területi egységek között összehasonlíthatóak legyenek, beleértve a nemzetközi összehasonlíthatóságot is. A különböző konzisztencia-vizsgálatok elvégzése alapvetően a háttérintézmények feladata. Azoknál a statisztikai termékeknél, ahol releváns, az országon belüli területi összehasonlításnak a lehetősége biztosított, illetve törekednek minél hosszabb összehasonlítható idősorok összeállítására is. Az adatok közzététele előtt az EMMI is ellenőrzi az adott szakstatisztikák belső konzisztenciáját, elsősorban a rész- és összesen adatok viszonyát, valamint az előző időszaki adatokkal való összhangját. Ez a feladat a szakterületért felelős szervezeti egységek hatáskörébe tartozik.

Egészségügyi statisztika

Az egészségügyi szakterület háttérintézetei különböző konzisztencia vizsgálatokat végeznek. Ahol rendelkezésre állnak más forrásból releváns információk, azokat összevetik, például az ÁEEK az egészségügyi intézmények árinformációval kapcsolatos adatgyűjtésénél a KSH termékek és szolgáltatások fogyasztóiár-index adataival. Ahol nincs más forrásból származó statisztikai adat, ott kizárólag a belső konzisztencia vizsgálatára kerül sor, például az ÁEEK egészségügyi ágazati humánerőforrás statisztikái esetében. Az NNK által készített statisztikák összeállításánál beépített ellenőrző függvények biztosítják a belső konzisztenciát, a részadatok és az összegzett adat egyezőségét. Azoknál a statisztikai termékeknél, ahol releváns, területi bontás is elérhető, de például az ÁEEK egészségügyi intézmények árinformációval kapcsolatos adatgyűjtésénél csak országos árindexet számolnak. Az ÁEEK-nél mikroadatok formájában rendelkezésre állnak a hosszú idősoros adatok elkészítéséhez szükséges információk. A közlésre kerülő idősor hosszát a relevancia, a pontosság és a megbízhatóság elveinek való megfelelés vizsgálata alapján határozzák meg. Az NNK-nál módszertani változások miatt az adatok összehasonlíthatósága sokszor korlátozott, az idősorok töréseiről tájékoztatják a felhasználókat, felhívják a figyelmet az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőkre.

A nemzetközi adatszolgáltatások esetén az összehasonlíthatóság a nemzetközi módszertani ajánlások, módszertanok alkalmazása által biztosított.

Oktatásstatisztika

A felsőoktatási statisztikák esetében nincs más releváns adatforrás, így csak belső konzisztenciát vizsgálnak. A köznevelési statisztika koréves adatait összevetik a KSH népszámlálásból és mikrocenzusból származó demográfiai adataival, valamint a munkaügyi statisztikákkal.

A részösszegek konzisztenciáját minden esetben ellenőrzik. Az ellenőrzés során az adatokat az országos és a nemzetközi trendekkel is összevetik. Valamennyi releváns statisztikai adatfelvételben megjelenik a település, így bármilyen magasabb területi szint (járás, megye, régió) rendelkezésre áll.

A statisztikai tájékoztatók hosszú idősorokat tartalmaznak, például a felsőoktatási statisztika esetében 1990-től érhetőek el az alapadatok, részletesebb bontású adatok a FIR-ből pedig 2013-tól.

A köznevelési statisztika esetében az oktatási pénzügyi adatok terén történt visszamenőleges átdolgozás az idősoros összehasonlíthatóság érdekében, továbbá az iskola típusok átalakulásakor a korábbi adatok csoportosításának átdolgozására is szükség volt. A statisztikai kiadványok módszertani részében erre felhívják a felhasználók figyelmét.

Az Oktatási Hivatal honlapján közzéteszi és folyamatosan bővíti a közérdekű adatok körét, mely releváns adatok esetében idősorosan is megtekinthető. Az adatfelvétel során történt időbeni változásokat a korábbi adatok migrálásával oldja meg a Hivatal. Statisztikai adatközlés során minden esetben jelzi a Hivatal a felhasználóknak az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket.

A nemzetközi összehasonlíthatóság teljes mértékig biztosítva van, mivel a nemzetközi szervezetek, elsősorban az Eurostat, OECD és UNESCO osztályozási rendszereit, módszertanát alkalmazzák (pl. ISCED osztályozás). A nemzetközi adatszolgáltatás során az OECD Handbook for Internationally Comparative Education Statistics-ban, valamint az egyes adatszolgáltatásokhoz biztosított leírásokban, illetve kézikönyvekben szereplő definíciókat használják.

Kulturális statisztika

A kulturális statisztikák esetében az adatelőállítási folyamat részeként rendszeresen végeznek ellenőrzéseket. Vizsgálják a kiugró eltéréseket és az adathelyek közötti belső konzisztenciákat. A hibákat még az adatszolgáltatóval, vagy az adatgyűjtés lezárását

követően központilag javítják, szigorú hibákkal nem véglegesíthető az adatállomány. Az összesített adatokat megyei és országos szinten ellenőrzik, összevetik az előző évi adatokkal.

A KultStat rendszer lekérdező felülete lehetőséget ad a megyénkénti, településtípusonkénti összesítésre, a közzétett publikus Excel-táblázatokból pedig az egyes települési, megyei, régiós adatok is hozzáférhetők.

Az új KultStat rendszerből 10 évre visszamenőleg idősoros adatok is lekérdezhetőek. Korábbi idősoros adatok csak a KSH oldalán érhetőek el. Az űrlapok felülvizsgálata és tervezése során figyelembe veszik, hogy lehetőség szerint ne legyen törés az idősorban. A dokumentumok belső struktúráját minden évben megtartják, így egyes értékek összevethetőek akkor is, ha módosul a beszolgáltatandó adatok köre. A felhasználók figyelmét felhívják az idősoros összehasonlíthatóság problémáira, ha mód van rá, visszamenőlegesen korrigálják az adatokat.

Az Akkreditációs Bizottság az akkreditációs eljárás eredményeképpen megállapította, hogy a minisztérium a koherencia és összehasonlíthatóság elvében foglalt ismérvek elvárásainak részben megfelel.

13.1 Érvényesül a statisztikai adatfelvételek belső és más szakstatisztikákkal való konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az adatok közzététele előtt az EMMI ellenőrzi a szakstatisztikák belső konzisztenciáját, elsősorban a részadatok – összegzett adat összhangját. Ez a feladat a szakterületért felelős szervezeti egységek hatáskörébe tartozik, de a különböző területek esetében ez eltérő módon valósul meg. Elsősorban a háttérintézetek az adatgyűjtés, adatfeldolgozás folyamataiba építve végeznek belső konzisztencia vizsgálatot, továbbá ahol releváns információk rendelkezésre állnak, ott más külső adatforrásokkal is összevetik a statisztikai adatokat.

Az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint hozzájárulna az adatok konzisztenciájának, összehasonlíthatóságának javulásához, ha a minisztériumban a jövőben egységesen, dokumentáltan történe a különböző szakstatisztikai területek konzisztencia-vizsgálata, valamint ha releváns, felhasználna az adott statisztikával társadalmi, gazdasági kapcsolatban lévő külső adatforrásokat is az adatok konzisztenciájának ellenőrzéséhez.

13.2 A hivatalos statisztikai információk országon belüli területi összehasonlításának a lehetősége biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium hivatalos statisztikáinál, ahol releváns, elérhető a területi bontás, így biztosított az országon belüli területi összehasonlíthatóság. A legtöbb statisztikai adatfelvételben megjelenik a település, így bármilyen területi bontás (település, járás, megye, régió) a szakmai, minőségi szempontok, illetve az adatvédelmi szabályok figyelembevételével előállítható.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium törekszik a területi adatok minél szélesebb körű közzétételére, a jelenleg elérhető adatok köre biztosítja az országon belüli területi összehasonlíthatóságot.

13.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatban alkalmazott módszertanok, valamint az adatok közlési módja összevethető a nemzetközi szervezetek közlési gyakorlatával.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium a szakstatisztikák előállítása során folyamatosan nyomon követi a nemzetközi osztályozási rendszereket, módszertanokat, azok változásait. Az EMMI számos nemzetközi szervezet számára szolgáltat közvetlenül, vagy a háttérintézményeken, illetve a KSH-n keresztül adatokat. A statisztikai adatelőállítási folyamatokban alkalmazott osztályozási rendszerek, módszertanok megfelelnek a nemzetközi szervezetek gyakorlatának.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztérium hivatalos statisztikáinak előállítása során alkalmazott osztályozási rendszerek, módszertanok, adatközlési módok illeszkednek a nemzetközi ajánlásokhoz.

13.4 Érvényesül az adatok időbeli konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A helyszíni vizsgálat során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött róla, hogy az EMMI törekszik a minél hosszabb összehasonlítható idősorok képzésére. A háttérintézetek honlapjain nem minden esetben érhető el az előállított adatok lehető leghosszabb idősorai, de egyedi adatkérésre a szervezet elő tud állítani hosszabb idősorokat. Néhány szakstatisztika esetében törés figyelhető meg az idősoros adatokban, emiatt az időbeli összehasonlíthatóság korlátozott. Az idősorok töréseinek kezelésére nem minden szakterületen történt visszavezetés. Az idősortörés miatti korlátozott összehasonlíthatóságra felhívják a felhasználók figyelmét.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az adatok időbeli konzisztenciája alapvetően érvényesül, ugyanakkor az időbeli törések kezelésére szakstatistikánként eltérő gyakorlatot követnek. Emiatt ezen a területen is szükség lenne a minisztérium koordinációjára, egy egységes szabályzat kialakítására.

13.5 Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket egyértelműen jelzik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az EMMI törekszik arra, hogy felhívja a felhasználók figyelmét az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőkre. Azonban a jogszabályi vagy módszertani változások miatt bekövetkezett időbeli törések kezelésére nincs egységes szabályzat. Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezők leírására nincs egységes jelölés, leírás a különböző szakstatistikák esetén, jelenleg a háttérintézetek eltérő gyakorlatot követnek ezen a téren.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőkre vonatkozó információkat a felhasználók számára egységesen tegyék elérhetővé a módszertani dokumentáció vagy a minőségjelentés részeként. Az összehasonlíthatósággal kapcsolatos tájékoztatás javítása érdekében javasolt továbbá, hogy az EMMI, illetve a háttérintézetek honlapján könnyen elérhető, hozzáférhető helyen hozzák ezeket nyilvánosságra.

14. Hozzáférhetőség és érthetőség

Az EMMI kormányzati portálján a Dokumentumok menü alatt a Tevékenységre vonatkozó adatok címszón belül található néhány témában statisztikai termék, főként PDF-formátumban, például Köznevelési Statisztikai Évkönyvek vagy a Köznevelési-statisztikai gyorstájékoztatók, de ezek elérése az adatfelhasználók számára nehézkes. Ezen kívül az EMMI-nek van külön Ügyfélszolgálati portálja, innen például a Kultúra aloldalon található Kulturális címszóra kattintva a KultStat honlapjára jutunk el, ahonnan szintén elérhetők statisztikai adatok. Az előbb említett két portálon a minisztérium általános elérhetőségein kívül azonban nincs információ a felhasználók részére a hivatalos statisztikai információk közzétételi rendjének gyakorlati szabályáról. A kész statisztikai termékek szakterület-specifikusan, elsősorban a háttérintézmények honlapjain érhetőek el, erre vonatkozóan azonban nem található információ (pl. háttérintézmény honlapjára mutató link) az EMMI honlapján.

Az EMMI és háttérintézményeinek statisztikai adatokra vonatkozó közlési és adatkiadási gyakorlata sok esetben közérdekű adatkiadásként jelenik meg. Kizárólag közérdekű adatkiadásról létezik szabályzat, statisztikai nyilvánosságra hozatallal kapcsolatban nincs.

A honlapon csak aggregált adatok kerülnek publikálásra előre definiált statikus táblaszerkezetben. Kutatók számára mikroadatok tudományos célból szabályozott keretek között nem hozzáférhetők. A honlapon az adatok értelmezését segítő módszertani leírások, metaadatok strukturált, rendszerezett formában teljes körűen nem érhetők el. A helyszíni látogatáson ismertetett gyakorlat szerint egyedi adatkérések teljesítésekor szoktak kiküldeni módszertani információt, metaadatokat az adatkérők részére. A minisztériumnak vannak kétnyelvű, magyar-angol kiadványai, pl. Köznevelési Statisztikai Évkönyvekben, de az angol nyelvű honlapról hivatalos statisztikai információk nem érhetők el. A minisztérium honlapja akadálymentes verzióban is elérhető.

Egészségügyi statisztika

Jelenleg az NNK honlapja a szervezeti átalakulások miatt még a régi ÁNTSZ portáljára visz, ahol a különböző egészségügyi statisztikai adatok elérhetők, mint például az emberi mérgezési statisztika. A statisztikai adatok értelmezését szöveges magyarázatok és grafikonok is segítik, többek között az ivóvízminőség, fürdővízminőség, pollenhelyzet jelentéseknél. Nincs adatközlésre vonatkozó egységes szabályzat, bizonyos esetekben ezt jogszabály, a 76/2004. (VIII. 19.) ESzCsM rendelet határozza meg. Az adatkérő igényei szerint mikroadatokhoz is biztosítanak hozzáférést az NNK OSZIR-KBIR rendszeréből. Az NNK munkatársai a statisztikai célra gyűjtött mikroadatokhoz hatósági, igazgatási, egyéb nem statisztikai céllal csak szabályozott módon, autentikáció alapján férnek hozzá. Az NNK üzemeltet közösségi média felületet is (pl. Facebook oldalt), amelyen statisztikai adataira, információira is rá tudja irányítani a nyilvánosság figyelmét.

Az ÁEEK honlapján árinformáció, valamint beruházási statisztikai adatok kerülnek közzétételre. Az ÁEEK Emberi erőforrás fejlesztési főigazgatóság honlapjáról a statisztika menüre kattintva külön aloldalra, az Egészségügyi Humánerőforrás Módszertani Aloldalra jutunk el, ahol megtalálhatók az ágazati humánerőforrás helyzetéről szóló beszámolók, a migrációs statisztikák, valamint a bér- és létszámstatisztikák. Módszertani leírások adatgyűjtésenként, illetve statisztikai termékeként kerülnek összeállításra, de ezek formátuma nem egységes. Az ÁEEK munkatársai az adatvédelmi szabályzat alapján a kifejezetten statisztikai célra gyűjtött mikroadatokhoz csak statisztikai céllal férhetnek hozzá. A hozzáférés szabályait az 1997. évi CLIV. törvény 114.§ (6) bekezdése, illetve az ÁEEK közérdekű, közérdekből nyilvános adatainak közzétételére vonatkozó, valamint az adatigénylés rendjét szabályozó eljárási szabályokról szóló főigazgatói utasítás tartalmazza. A szabályozás részben nyilvánosan elérhető. Az ÁEEK-nál mikroadat-

állományok a tudományos kutatás céljának megfelelő mértékig, a felhasználó egyedi kérése esetén, kizárólag adatszolgáltatás formájában adhatók ki.

A NEAK esetében a mikroadatokhoz való hozzáférés a 019/2016. sz. a közadatok újrahasonosításáról szóló, valamint a 028/2018. sz. a közzététel rendjéről szóló NEAK szabályzatban leírtak alapján lehetséges.

Az egészségügyi szakterületen általában évente frissítik a statisztikai adatokat, de vannak olyan jelentések, amelyek naponta frissülnek, mint pl. a pollenhelyzet, levegő higiénés index.

A honlapokon idegen nyelven nem jelennek meg statisztikai adatok, egyéni megkeresésre angol nyelven juttatják el az adatkérőnek a statisztikai termékeket. Az ÁEEK és a NEAK internetes oldalai akadálymentesek.

Oktatásstatisztika

A köznevelési és felsőoktatási statisztikai adatok az Oktatási Hivatal honlapján kerülnek publikálásra. A Köznevelési Statisztikai Évkönyv az EMMI kormányzati portáljáról érhető el. Az Oktatási Hivatal a statisztikai vagy egyedi adatfelvételi során a felhasználói útmutatóban részletes leírást ad a gyűjtött adatok köréről. A köznevelési statisztikai kézikönyv szintén részletes tájékoztatást ad a fogalmakról, metaadatokról a felhasználók részére. Az oktatási statisztikával kapcsolatos módszertani leírások a KSH honlapjáról is elérhetők.

A felsőoktatási és köznevelési statisztikai adathozzáférés nem különül el a közérdekű adatok kiadásának rendszerétől, nincs külön hivatalos statisztikai közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentum. A statisztikai adathozzáférés a közérdekű adatok megismerésének rendjéről szóló EMMI utasítás, az OH esetében pedig a nyilvánosan is elérhető információátadási szabályzat alapján történik.

A köznevelési statisztikai esetében az intézményi adatok közérdekű adatokat tartalmaznak, így tudományos célból mikroadatok is hozzáférhetők. Az OH kutatói adatbázisok létrehozásával és igény szerinti egyedi adatátadással biztosítja a mikroadatszintű hozzáférést.

Az OH munkatársai hozzáférnek hatósági, igazgatási, egyéb, nem statisztikai céllal a kifejezetten statisztikai célra gyűjtött mikroadatokhoz a Hivatal Logikai Hozzáférési Szabályzata alapján.

A statisztikai adatokat rendszeresen frissítik. A köznevelési statisztikáknál évente történik az újabb tanév adatainak közzététele. Az OH-ban a folyamatosan változó adatokat kéthetente, statikus adatokat az adatfelvétel gyakorisága szerint frissítik.

Az oktatási statisztikák közzétételére szolgáló internetes oldalak nem akadálymentesek.

Kulturális statisztika

Az NMI honlapján különböző kulturális statisztikai adatok kerülnek publikálásra. Innen linken keresztül juthatunk el a KultStat (Kulturális statisztikai adatgyűjtő rendszer) honlapjához, ahol további statisztikai adatok és útmutatók érhetők el. A magyarországi könyvtárak statisztikai adatait a Könyvtári Intézet honlapján teszik közzé. A kulturális statisztikával kapcsolatos módszertani leírások a Könyvtári Intézet, valamint a KSH honlapján szintén elérhetők.

Az intézmények, szervezetek által közölt kulturális statisztikai adatok az egyedi pénzügyi adatok kivételével nyilvánosak. Az egyedi pénzügyi adatok a közérdekű adatok megismerésének rendjéről szóló 17/2012. (XI.16) EMMI utasítás szerint eljárva írásos megkeresésre adhatók ki.

A kulturális statisztikák esetében az éves adatszolgáltatási időszakot követően a végleges adatokat évente teszik közzé.

A kulturális szakterületen belül az OSZK, NMI, MNL üzemeltet közösségi média felületet (pl. Facebook oldalt), amelyen a statisztikai adatokra rá tudják irányítani a nyilvánosság figyelmét.

A kulturális statisztikák közzétételére szolgáló internetes oldalak nem akadálymentesek.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az EMMI a hozzáférhetőség, érthetőség elvben foglaltaknak részben felel meg.

14.1 A statisztikai szervezetek rendelkeznek a közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A minisztérium nem rendelkezik a hivatalos statisztikai információk közzétételi rendjének gyakorlati szabályait, időbeli ütemezését, formai és tartalmi jegyeit összegző nyilvános dokumentummal, a különböző publikációkban nem érvényesülnek egységes tájékoztatási elvek. A statisztikai adathozzáférés szabályozása a közérdekű adatok kiadásának rendszerében valósul meg, nincs külön hivatalos statisztikai tájékoztatási felületet. A minisztérium honlapján az elérhetőségek közzétételén kívül nincs információ a felhasználók részére a hivatalos statisztikai adatok hozzáféréssel kapcsolatban, hogy milyen adat, mikor, milyen formában, milyen csatornákon áll a felhasználók rendelkezésére, vagy például az adatigénylés költségeire vonatkozóan. A

háttérintézmények sem rendelkeznek a hivatalos statisztikai adatokra vonatkozóan közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a minisztérium a közérdekű adatok közzétételének rendjétől elkülönülve alakítsa ki a hivatalos statisztikai adatközzététel, adatigénylés önálló rendszerét, a termék- és szolgáltatás-portfóliót, a hozzáférési csatornákat, az eljárásrendet is tartalmazó belső szabályzatot, amelynek releváns részét a honlapján tegye nyilvánossá a felhasználók számára. Ezen a területen is szükség lenne a minisztérium koordinációjára, a háttérintézményekkel közös tájékoztatási alapelvek kialakítására.

14.2 A statisztikai adatelevételből származó információkat a felhasználói igényekre tervezett csatornákon keresztül aggregált, illetve mikroadatokat formájában is hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium honlapján elsősorban aggregált adatokból képzett statikus táblák, kiadványok, szakévkönyvek jelennek meg. A honlapon közzétett statisztikai adatok és információk mindenki számára ingyenesen elérhetőek. A minisztérium a felhasználók számára jelenleg nem biztosítja a mikroadatokhoz való kutatási célú hozzáférést, erre csak néhány háttérintézmény esetében van lehetőség. Az EMMI üzemeltet közösségi média felületet (pl. Facebook oldalt), de azon statisztikai információk nem találhatóak, nem jelennek meg strukturáltan.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a minisztérium bővítse a közzétett statisztikai adatok köré, valamint az adathozzáférési csatornákat. Továbbá vizsgálja meg a tudományos, kutatási célú mikroadathozzáférés megvalósíthatóságát, a háttérintézményekkel közös általános, a megfelelő adatvédelmi garanciákat biztosító szabályozás kialakításának lehetőségét.

14.3 A statisztikai termékek közzététele mellett azok értelmezését segítő leíró metaadatok is nyilvánosak, és a felhasználók számára érthetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az EMMI nem készít a statisztikai termékekre vonatkozóan külön módszertani dokumentációkat, leíró metaadatokat. A minisztérium egyes kiadványaiban (pl. Köznevelési Statisztikai Évkönyv) rövid módszertani fejezet szerepel, amely a közzétett statisztikák értelmezését segíti a felhasználók számára. Ezek a módszertani leírások nem egységes formában, nem strukturált rendszerben kerülnek tárolásra.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a jobb érthetőség érdekében az összes szakstatisztikára készüljenek egységes formában, rendszeresen frissülő módszertani leírások. Ezek tartalmazzák többek között a szakstatisztika célját, tartalmát, a jogszabályi háttérrel, a felhasznált adatforrásokat, a legfontosabb fogalmakat, az adatelőállítás módszertanát, a használt osztályozásokat, a közzétételi formákat, a minőségre vonatkozó információkat és a revíziós gyakorlatot. A módszertani leírások elkészítésénél a minisztérium vegye figyelembe a nemzetközi és a hazai standardokat. A módszertani dokumentációkat a minisztérium a felhasználók számára a honlap statisztikai aloldalán strukturált formában tegye elérhetővé.

14.4 A statisztikai termékekhez történő hozzáférés elsődleges formája az elektronikus közzététel.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az EMMI a statisztikai adatokat elsődlegesen elektronikus formában teszi közzé. Azonban a meglévő statisztikai adatoknak csak egy részét teszi közzé, azok is főként a közérdekű adatok aloldaláról érhetőek el, emiatt nehéz őket megtalálni. A honlapon található statisztikai adatokat rendszeresen nem aktualizálják. A minisztérium internetes oldala akadálymentes, az esélyegyenlőség érdekében elérhető vakok és/vagy gyengén látók számára fejlesztett változatban is, de a közzétett statisztikák az akadálymentes verzióban már nem érhetőek el. Részletes statisztikai adatközlés a háttérintézmények honlapján történik.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a jövőben indokolt lenne az elérhető adatok mennyiségének kiterjesztése, illetve a felhasználók tájékoztatása az elérhető adatok teljes köréről, azok eléréséről. Célszerű lenne a minisztérium kormányzati honlapján egy önálló statisztikai aloldal kialakítása, amely a jelenleginél több felhasználó számára, strukturáltabb és könnyebb hozzáférést tudna biztosítani a hivatalos statisztikai információkhoz, illetve az itt található linkeken keresztül a háttérintézmények honlapjai is könnyebben elérhetővé válnának.

14.5 A legfontosabb hivatalos statisztikai információk idegen nyelven is elérhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A minisztériumnak ugyan van angol nyelvű weboldala, de hivatalos statisztikai adatok, a szakstatisztikákra vonatkozó információk, az adathozzáférésre, közzétételre vonatkozó naprakész információk egyáltalán nem érhetőek el a felhasználók számára az angol nyelvű honlapról. A magyar honlapról is rendkívül korlátozott mértékben hozzáférhetőek statisztikai információk, azok közül egyedül a Köznevelési Statisztikai Évkönyv kétnyelvű. Amennyiben igény van rá, egyedi kérésre teljesítenek adatkérést idegen nyelven is.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a jövőben a minisztérium a fontosabb statisztikai adatokat és módszertani leírásokat, az adathozzáférés szabályait, a háttérintézmények elérhetőségét angol nyelven is tegye elérhetővé a kialakításra kerülő statisztikai aloldalon. Mivel a minisztérium és háttérintézményei több nemzetközi szervezetnek is szolgáltatnak statisztikai adatokat, amelyek ezen szervezetek honlapján meg is jelennek, javasoljuk ezek linkjét szintén megadni a minisztérium angol nyelvű honlapján, biztosítva ezzel az adatok minél szélesebb körű idegen nyelvű elérhetőségét.

6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján

A vizsgálati jelentésbe foglalt ténymegállapítások és értékelés alapján az Akkreditációs Bizottság a KSH elnökének a következő javaslatot teszi:

Az Akkreditációs Bizottság javasolja az Emberi Erőforrások Minisztériuma Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.

Egyúttal a Bizottság javasolja a 2. szakaszban megfogalmazott ajánlások szerinti fejlesztések, változtatások végrehajtását a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elveknek történő magasabb szintű megfelelés érdekében, amelyek ütemtervét az akkreditált szervezetnek ki kell dolgoznia.

Kelt: Budapest, 2019. július 10.

7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban

[Ide kerülnek bemásolásra változtatás nélkül azok az észrevételek, melyeket az értékelt szervezet a jelentés 2. véleményezésekor (a véglegesnek szánt jelentés megküldésekor) mint észrevételeket fenntart és kéri azok feltüntetését a jelentésben.]

I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői

Helyszíni értékelés – Emberi Erőforrások Minisztériuma

Dátum: 2019. június 11–14.

	Akkreditációs Bizottság tagjai
1	Németh Eszter, Elnök
2	Branyiczkiné Géczy Gabriella
3	dr. Szabó Tamás Attila
	A helyszíni értékelésben érintett szervezet részéről jelen volt résztvevők (név; szervezeti egységének neve; titulus; szerepe, amit az audit során betöltött)
4	dr. Sölch Gellért, Stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkár, OST tag
5	Molnár Karolina, Stratégiai Főosztály, főosztályvezető, NSKT tag
6	Gáspár Bence, Stratégiai Főosztály, elemző
7	dr. Bodó Attila Pál, Szervezetbiztonsági, Informatikai és Dokumentációs Főosztály, főosztályvezető
8	dr. Kuch György, Jogi és Perképviselési Főosztály, referens
9	dr. Besenyei Anita, Jogi és Perképviselési Főosztály, osztályvezető
10	dr. Gulyás Ágnes, Jogi és Perképviselési Főosztály, osztályvezető
11	Pohlmüller Tamás, Koordinációs Főosztály, főosztályvezető
12	Balázs Csakurda Ágnes, Személyügyi Főosztály, osztályvezető
13	Márta Tímea, Gazdálkodási Főosztály, főosztályvezető
14	dr. Deczky Zoltán, Egészségügyi Stratégiai és Szakmai Felügyeleti Főosztály, főosztályvezető
15	Orbán Anikó, Köznevelés-igazgatási Főosztály, osztályvezető
16	dr. Czenky Klára Zsófia, Köznevelés-igazgatási Főosztály, referens
17	Dormány Dániel, Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály, főosztályvezető
18	Óhegyi Katalin, Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály, referens

19	Szivák Ildikó, Kultúrafinanszírozási és Szervezési Főosztály, főosztályvezető
20	Lukáts Melinda, Kultúrafinanszírozási és Szervezési Főosztály, referens
21	Bélteki Zsolt, Állami Egészségügyi Ellátó Központ, főosztályvezető
22	Szilágyi Éva, Állami Egészségügyi Ellátó Központ, adatgazdálkodási főkoordinátor
23	Hegedüs Ildikó Katalin, Nemzeti Népegészségügyi Központ, osztályvezető
24	Fadgyas Freyler Petra, Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, osztályvezető
25	Brassói Sándor, Oktatási Hivatal, köznevelési elnökhelyettes
26	Urbán Ferenc Ábel, Oktatási Hivatal, Köznevelés Nyilvántartási Főosztály, főosztályvezető
27	dr. Majer Melinda, Oktatási Hivatal, Jogi és Igazgatási Főosztály, főosztályvezető
28	Barcsánszky Péter, Oktatási Hivatal, Üzemeltetési Főosztály, főosztályvezető
29	dr. Pataki Máté, Oktatási Hivatal, Információbiztonsági Iroda, információbiztonsági vezető
30	Eckerné dr. Miklai Melinda, Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Nyilvántartási Főosztály, osztályvezető
31	Bucsi Szabó István, Oktatási Hivatal, Kommunikációs és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztály, osztályvezető
32	Horváth Annamária, Oktatási Hivatal, Jogi és Igazgatási Főosztály, ügyintéző
33	Balázs Béla, Országos Széchenyi Könyvtár, Sysman Kft., megbízott adatbiztonsági szakértő
	A szervezet értékelését előkészítő koordinátor(ok) az értékelt szervezetnél
	Molnár Karolina, Stratégiai Főosztály, főosztályvezető
	Gáspár Bence, Stratégiai Főosztály, elemző
	Egyéb meghívottak, külsős résztvevők